

Akademien för hälsa, vård och välfärd

”JAG HAR VÄL MÅNGA GÅNGER KÄNT MIG GANSKA ... ENSAM I HUR MAN SER PÅ SIN PAPPAROLL”

En kvalitativ studie som analyserar hur fäderns syn på faderskap, maskulinitet och jämställdhet kan påverka föräldraskapet.

RONJA DÖRAGRIP

JOSEFINE HEDIN

Huvudområde: Socialt arbete
Nivå: Grundnivå
Högskolepoäng: 15 hp
Program: Socionomprogrammet
Kursnamn: Examensarbete inom socialt arbete
Kurskod: SAA056

Handledare: Anna-Lena Almqvist

Termin: VT-2022

”JAG HAR VÄL MÅNGA GÅNGER KÄNT
MIG GANSKA ... ENSAM I HUR MAN SER
PÅ SIN PAPPAROLL”

Ronja Dörögrip & Josefine Hedin

Mälardalens universitet

Akademien för hälsa, vård och välfärd

Socionomprogrammet

Examensarbete inom socialt arbete, 15 högskolepoäng

Vårtermin 2022

SAMMANFATTNING

Denna studie syftar till att analysera hur faders syn på faderskap i relation till hegemonisk maskulinitet och jämställdhet kan påverka föräldraskapet. Den teoretiska utgångspunkten som användes var Connells teori om hegemonisk maskulinitet samt kritiken riktad mot den. Urvalet består av sex fäder där somliga var föräldralediga, några studerade och resterande arbetade. Deras yrkesbakgrunder varierade mellan socialt arbete, data och IT, skolväsendet och hantverkarbranschen. Det empiriska materialet samlades in genom semi-strukturerade intervjuer och analyserades med tematisk analys. Resultaten har visat att traditionell och ny maskulinitetsideologi verkar tävla om inflytande vad gäller hegemonisk status, men även att fäder i jämställdhetens namn både kan upprätthålla och göra avkall på en överordnad position i föräldraskapet. Utifrån resultaten har studien konstaterat att faders tankesätt kring arbetsfördelning, ansvar och avlastning till viss del leder till att modern blir familjens projektledare och att fadern konstrueras till en andrahandsförälder, likväl som fädernas medvetenhet och engagemang för jämställdhet i föräldraskapet kan motverka denna problematik. Avslutningsvis har studien sammanlänkat faders resonemang om jämställdhet och maskulinitet i relation till delaktighet och ansvar i faderskapet, vilket synliggjort hur det potentiellt finns samband mellan strukturella och relationella problem på individ- och familjenivå.

Nyckelord: Faderskap, föräldraskap, hegemonisk maskulinitet, jämställdhet, maskulinitet

“MANY TIMES, I HAVE FELT KIND OF ...
LONELY WHEN IT COMES TO THE WAY
SOME PEOPLE INTERPERET FATHERHOOD”

Ronja Dörögrip & Josefine Hedin

Mälardalens University

School of Health, Care and Social Welfare

The Social Work Program

Thesis in Social Work, 15 credits

Spring term 2022

ABSTRACT

This study aims to analyze how fathers' views on fatherhood in relation to hegemonic masculinity and egalitarianism can affect parenthood. The theoretical framework was Connell's theory of hegemonic masculinity and the critique against it. The sample were six fathers whom either worked, studied or were on parental leave. Their professional backgrounds varied between social work, data and IT, school, and craftsmanship. The empirical material was collected through semi-structured interviews and analyzed with thematic analysis. The results have shown that traditional and new masculinity ideology seem to compete for influence in terms of hegemonic status, but also that fathers use egalitarianism both to maintain and relinquish a superior position in parenthood. Based on the results, the study has found that father's mind-set about division of labor, responsibility and relief to some extent leads to the mother becoming the family's project manager and that the father is constructed as a second parent, but also that fathers' awareness and commitment to equality in parenthood can counteract this problem. In conclusion, the study linked fathers' reasoning about equality and masculinity in relation to participation and responsibility in paternity, which later showed how it potentially can cause relational problems at the individual and family level.

Keywords: Egalitarianism, fatherhood, hegemonic masculinity, masculinity, parenthood

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	Syfte och frågeställningar	2
1.2	Centrala begrepp	2
1.3	Avgränsning	3
1.4	Bakgrund.....	3
1.4.1	<i>Historisk utveckling av den svenska familjepolitiken</i>	3
1.4.2	<i>Utmaningar</i>	4
2	TIDIGARE FORSKNING	4
2.1	Faderskap	4
2.1.1	<i>Tre olika inriktningar på faderskap</i>	4
2.1.2	<i>Den sekundära fadern</i>	5
2.2	Maskuliniteter	6
2.2.1	<i>Maskulinitetsideologier</i>	6
2.2.2	<i>Det nya faderskapet</i>	6
2.3	Jämställdhet	7
2.3.1	<i>Normer och diskurser kring jämställdhet</i>	8
2.3.2	<i>Attityder till jämställdhet</i>	9
2.4	Sammanfattning av tidigare forskning.....	9
3	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	10
3.1	Connells teori om hegemonisk maskulinitet	10
3.1.1	<i>Kritik mot Connells teori</i>	11
4	METOD OCH MATERIAL	12
4.1	Val av metod	12
4.2	Litteratursökning	13
4.3	Urval	13
4.4	Datainsamling och genomförande	14
4.5	Databearbetning och analysmetod	15

4.6 Tillförlitlighet.....	15
4.6.1 Överförbarhet.....	16
4.6.2 Trovärdighet.....	16
4.6.3 Pålitlighet och möjlighet att styrka och confirmera.....	17
4.7 Etiska ställningstaganden	17
5 RESULTAT OCH ANALYS	18
5.1 Fadernskapets innebörd	18
5.1.1 Barnomsorg	18
5.1.2 Auktoritärt beteende.....	19
5.2 Formandet av faderskapet	21
5.2.1 Modersfigurer.....	21
5.2.2 Fadersfigurer	22
5.2.3 Biologin.....	23
5.3 Jämställdhet och maskulinitet.....	25
5.3.1 Låga förväntningar	25
5.3.2 Föräldradedighet.....	26
5.3.3 Obetalt hem- och underhållsarbete	28
6 DISKUSSION.....	30
6.1 Resultatdiskussion.....	30
6.1.1 Vad innebär faderskap för män?	30
6.1.2 Vad formar männens faderskap?	31
6.1.3 Hur resonerar fäder kring jämställdhet i föräldraskapet?	31
6.2 Metoddiskussion	32
7 SLUTSATSER.....	33
REFERENSLISTA	35
BILAGA A: MISSIVBREV	
BILAGA B: INTERVJUGUIDE	

1 INLEDNING

I en studie från Sverige har det visat sig att småbarnsföräldrar är en av de grupper som upplever mest tidspress. Den gemensamma faktorn för dessa föräldrar är att de ofta försöker leva upp till normen om ett involverat föräldraskap. Involveringen handlar om ambitionen att kunna spendera så mycket tid som möjligt med sina barn och då gärna genom att göra roliga saker, vilket medelklassens föräldrar ofta kallar för kvalitetstid. Konsekvensen av att inte uppnå ambitionen är att många föräldrar får dåligt samvete och således stressar sig själva till att försöka tidseffektivisera sin vardag och frigöra tid (Forsberg, 2009).

Tidseffektiviseringen yttrar sig däremot olika för mödrar och fäder. Ungefär hälften av alla kvinnor inom tjänstemannayrken i offentlig sektor väljer att gå ner i arbetstid för att kunna kombinera sitt föräldraskap med sitt arbete. Detta kan jämföras med en fjärdedel av alla män inom samma sektor (Tjänstemännens centralorganisation [TCO], 2020). Samtidigt utför mödrar mer av det obetalda hemarbetet (Statistiska centralbyrån [SCB], 2022) och känner sig mer stressade över hur de ska sy ihop vardagspusslet än fäder (TCO, 2020). År 2021 tog fäderna dessutom bara ut 30 procent av sina nettodagar när det gäller föräldrapenning (Försäkringskassan, 2022a), trots att Sverige betraktas som ett av världens mest jämställda länder (Frisén m.fl., 2014). Konsekvenserna av detta är att mödrar riskerar bli familjens projektledare med större risk för sjukskrivning till följd av det dubbelarbete de utför, medan fäderna konstrueras till en form av andrahandsföräldrar (Bekkengen, 2002) med risk för ökad fysisk och psykisk ohälsa (Hyllander, 2018).

Det som blir tydligt är att traditionella normer kring vad som förr antogs vara ett gott moderskap kontra faderskap än idag reproduceras (Försäkringskassan, 2018). Dessa traditionella normer bidrar till att olika beteenden förväntas av mödrar och fäder (Frisén 2014, Hyllander 2018), där fäder förväntas ha en viss närvaro med sina barn medan mödrar förväntas finnas där fullt och helt (Försäkringskassan, 2018). Faderskapet och dess innebörd blir därmed mer av ett val för män medan moderskapets åtaganden utgör en form av självklarhet för kvinnor (Nygren m.fl., 2018; Bekkengen, 2002). Samtidigt har jämställdhetsdiskurser i modern tid kommit in och påverkat föräldraskapsarenan. Paradoxalt nog antas det numera att mödrar och fäder ska dela lika på barnomsorg och hushållsarbete, samt att mödrar ska arbeta heltid på samma sätt som fäder (Björk, 2018). Detta har till viss del påverka faderskapet till att bli mer barn- och hushållsorienterat och i vardagsspråk talas det ibland om det nya faderskapet (Offer & Kaplan, 2021). Däremot finns det många faktorer som kan utgöra ett hinder för den ökade jämställdheten i föräldraskapet. För män kan begränsande och skadliga föreställningar om vad som anses manligt i relation till faderskap utgöra ett av dessa hinder (Hyllander, 2018).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att analysera hur fädernas syn på faderskap i relation till hegemonisk maskulinitet och jämställdhet kan påverka föräldraskapet. Inom socialt arbete i familjesektorn är det viktigt att erkänna och inkludera fädernas föräldraskap, eftersom det finns argument som talar för att det är gynnsamt för barnen och familjerna (Nygren m.fl., 2018). För att bättre kunna inkludera och bemöta fäderna kan det antas att det behövs kunskap som bidrar till förståelsen av hur fädernas inställning till jämställdhet och maskulinitet kan påverka synen på den egna faderskapsrollen, men även relationen med den andre föräldern. Studien ämnar därför besvara följande tre frågeställningar:

- Vad innebär faderskap för män?
- Vad formar männens faderskap?
- Hur resonerar fäder kring jämställdhet i föräldraskapet?

1.2 Centrala begrepp

Här redogörs kort för innebörden av begreppen jämställdhet, maskulinitet och hegemonisk maskulinitet, vilka är återkommande i uppsatsen.

Jämställdhet: I samband med att lagstiftningen mot könsdiskriminering inrättades i början av 1970-talet infördes även begreppet jämställdhet (Nationalencyklopedin, u.å.). Det är ett politiskt begrepp som utgår från de juridiska könen man och kvinna (Jämställdhetsmyndigheten, 2022a). Jämställdhet mellan könen handlar därmed om att män och kvinnor ska ha samma makt och inflytande över sina egna liv och i samhället, likväl som de ska ha samma möjligheter och förutsättningar till ekonomiskt oberoende (Nationalencyklopedin, u.å.). En förutsättning för att detta ska kunna uppnås är att män och kvinnor inte ska begränsas av normer, attityder eller föreställningar om kön (Jämställdhetsmyndigheten, 2022a) när det gäller exempelvis arbete, arbetsvillkor, möjligheten till att tillgodogöra sig utbildning eller ansvarsfördelningen i likväl hemmet som i barnomsorgen (Nationalencyklopedin, u.å.).

Maskulinitet: Ett begrepp som saknar en universell förklaring. Innebörden av begreppet kan konstrueras både utifrån synen på genus och kön. Utifrån synen på genus kan maskulinitet förstås som en social och formbar konstruktion, där innebörden av maskulina egenskaper och karaktärsdrag är föränderliga över tid. Utifrån synen på kön kan maskulinitet förstås som en biologisk dikotomi, där maskulinitet och femininitet är varandras motsatser (Jämställ, 2014).

Hegemonisk maskulinitet: Ett överordnat maskulinitetsideal som män eftersträvar och som utgör en tolkningsram för hur olika sociala praktiker och strukturer bör se ut i samhället. Den hegemoniska maskuliniteten skapar således en central maktrelation där kvinnor alltid underordnas män (Connell, 2005).

1.3 Avgränsning

I denna studie valde vi, vad gäller begreppet jämställdhet i relation till föräldraskap, att inte avgränsa oss till exempelvis enbart obetalt hem- och omsorgsarbete, ekonomi eller föräldraledighet. Tanken med detta var att vi ville få en förståelse för fädernas egna förhållningssätt till jämställdhet i föräldraskapet, utan att ge dem någon vägledning, vilket även kan säga något om hur de förhåller sig till hegemonisk maskulinitet. Därför valde vi att arbeta utifrån de aspekter fäderna själva skulle komma att utgå ifrån.

1.4 Bakgrund

I detta kapitel ges en kort, historisk överblick över den politiska utveckling som skett i Sverige vad gäller att öka jämställdheten i föräldraskapet. Kapitlet avslutas sedan med att kort ta upp det obetalda hem- och omsorgsarbete för att belysa en av utmaningarna med ett jämställt föräldraskap.

1.4.1 *Historisk utveckling av den svenska familjepolitiken*

Skandinaviska länder är allmänt kända för att ha utvecklat en progressiv politik och lagstiftning som ska främja jämställdheten (Nygren m.fl., 2018). Just Sverige är känt för sina höga ambitioner för jämställdhet mellan könen samt för sitt generösa välfärdssystem (Frisén m.fl., 2014). Välfärdssystemet befinner sig inom ramen för en socialdemokratisk välfärdsregim där politiken fokuserar på att minimera individens beroende av familjen och marknaden med ett brett utbud av välfärdstjänster (Esping-Andersen, 1990). År 1974 införde Sverige en föräldraledighet som kunde delas mellan föräldrarna, i syfte att kvinnorna skulle komma ut på arbetsmarknaden och att familjer skulle få två försörjare istället för en. År 1975 kom offentligt finansierade förskolor (Martin Korpi, 2015) vilket underlättade för mödrar att återgå till arbetet efter familjebildandet (Frisén m.fl., 2014). År 1995 infördes även tre icke-överförbara månader av föräldraledigheten (Almqvist & Duvander, 2014), med avsikten att öka fäders möjligheter och rättigheter till att ta hand om sina barn (Nygren m.fl., 2018). Detta ledde även till att antalet fäder som tog ut föräldraledighet ökade avsevärt. Familjepolitiken i Sverige har därmed aktivt fokuserat på att fäder ska ta mer ansvar och blir mer involverade i omsorgen av sina barn, samt att kvinnor ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden (Almqvist & Duvander, 2014). Detta har även resulterat i att nya familjekonstellationer börjat växa fram (Nygren m.fl., 2018). Sedan 70-talet har mödrar i Sverige gradvis etablerat sig mer på arbetsmarknaden och fäder har ökat sin delaktighet och engagemang inom det som ibland benämns som traditionellt feminina arenor som exempelvis barnomsorg och hushållsarbete. Detta gör Sverige till en unik kulturell miljö att växa upp i och att planera för familjeliv i (Frisén m.fl., 2014).

1.4.2 Utmaningar

År 2016 klubbade Sveriges riksdag och regering igenom sex olika delmål för att konkretisera hur jämställdhet skall uppnås. Delmål fyra lyder enligt följande: "Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor" (Jämställdhetsmyndigheten, u.å.). Jämställdhetsmyndigheten i Sverige har sedan slagit fast att detta jämställdhetsmål länge varit eftersatt när det gäller politiska åtgärder (Jämställdhetsmyndigheten, 2022b). Detta går i linje med resultaten i en ny rapport från SCB (2022) som visar att män och kvinnor fortfarande fördelar sin tid olika. Medan kvinnor lägger mer tid på olika former av hushållsaktiviteter som exempelvis matlagning, diskning, städning och tvättning lägger männen mer av sin tid på underhålls- och reparationsarbetet kopplat till bostaden eller fordonet. Även när det gäller omsorg av barn är det kvinnorna som lägger mer av sin tid på exempelvis nattning, matning och påklädnad. Vad gäller att vara en närvarande förälder vid lek, aktivitet och läxhjälp visar det sig däremot att män och kvinnor lägger ungefär lika mycket tid. Johansson (2011) lyfter även att alla familjer ser olika ut och möter individuella utmaningar kopplat till familjeliv, arbetsliv och livsstil. Dessa utmaningar löser familjen inom hemmets fyra väggar, utifrån deras egna förutsättningar och livssituationer. Det kan därmed antas vara svårt att skapa en familjepolitik på offentlig arena som sedan ska förändra strukturer inom hemmets fyra väggar.

2 TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel kommer tidigare forskning att presenteras utifrån tre olika teman. Temat Faderskap belyser tre olika typer av faderskap samt fäder som en sekundär förälder. Temat Maskulinitet kontrasterar traditionell- och ny maskulinitetsideologi samt hur det påverkat det nya faderskapet. Temat Jämställdhet fokuserar på hur mödrar och fäder förhåller sig till könskodade normer i föräldraskapet och hur attityder till jämställdhet ser ut i Sverige. Artiklarnas resultat är delvis återkommande under flera olika teman eftersom olika delar av studierna kan kontrastera varandras resultat. Avslutningsvis är artiklarna både nationella och internationella och samtliga syftar till att fördjupa läsarens förståelse av faderskap, maskulinitet och jämställdhet.

2.1 Faderskap

2.1.1 Tre olika inriktningar på faderskap

Genom att jämföra tre vetenskapliga artiklar identifierades tre olika inriktningar på faderskap i förhållande till hegemonisk maskulinitet (Hunter m.fl., 2020; Borgkvist m.fl., 2018; Eerola & Mykkänen, 2015). Hunter m.fl. (2020) har i sin litteraturstudie gjort en

diskursanalys av nio böcker från Amazon, vilka var skrivna av och för primärvårdande fäder. Utifrån diskursanalysen identifierades en form av faderskap som påverkats av att männen inte identifierade sig med hegemoniska maskulinitetsideal innan de trädde in i föräldraskapet. Dessa män kände sig därför generellt sett inte lika manliga som andra män. När de sedan blev föräldrar och behövde närma sig en traditionellt feminin roll i sitt faderskap, initialiserade dem maskulina drag i omsorgen eftersom de kände att deras maskulinitet i övrigt var hotad. För att kompensera detta genomförde dem exempelvis tuffa lekar och visade en slags tuff kärlek, vilket de kände bidrog till ett erkännande av deras faderskapsroll och manlighet.

Till skillnad från detta har Borgkvist m.fl. (2018) i sin kvalitativa studie från Australien genomfört semistrukturerade intervjuer med 15 fäder och identifierat en annan inriktning på faderskapet. I denna inriktning fanns de män som redan innan faderskapet kände en stark förankring till hegemoniska maskulinitetsideal. Dem kunde exempelvis identifiera sig med öldrickande eller med delvis våldsamma karaktärsdrag, vilket i vissa avseenden kunde betraktas som manligt. Dessa egenskaper bidrog till att fäderna kände sig manliga nog som individer, vilket gjorde att de i sitt faderskap kunde åta sig en traditionellt feminin roll utan att känna att deras maskulinitet i övrigt var hotad. Därav behövde de inte heller tillföra maskulina inslag i sitt faderskap utan kunde gå in i den traditionellt feminina omsorgsrollen utan vidare problem.

Avslutningsvis har Eerola och Mykkänen (2015) i sin kvalitativa studie intervjuat 44 fäder i Finland och identifierat en tredje inriktning på faderskap. I deras studie fanns fäder som lyckats identifiera sig med en typ av feminina värden och aktivt gjort avkall på hegemoniska ideal. Detta har gjort att de konstruerat en faderskapsroll som inte uppstått utifrån en form av könsbundenhet i samma utsträckning som de två ovanstående faderskapsinriktningarna. Liknande resultat gick att finna i Lewington m.fl.'s (2021) kvalitativa studie från Australien, där 15 förstagångsfäder intervjuades och uttryckt att de exempelvis valt att gå ned i arbetstid till förmån för mer tid för barnen. Däremot var dessa fäder till viss del obekväma med att offentligt uttala sig som hemmapappor. Det blir därmed uppenbart att faderskap, som Hunter m.fl. (2020) skriver, är tätt sammanlänkat med olika konstruktioner av maskulinitet, där fäder kan stå inför komplexa förhandlingar mellan deras maskulina identitet kontra faderskapsidentitet.

2.1.2 Den sekundära fadern

Genom tiderna har det funnits en mängd olika definitioner av att vara en far. Lewington m.fl.'s (2021) studie lyfte även hur definitionen av fadern som huvudsaklig familjeförsörjare historiskt sett har dominerat och länge präglat synen på faderskap. Detta har således varit en bidragande faktor till att vissa män till större del inte gjort avkall på sitt arbete till förmån för mer tid för barnen. Studien uppmärksammade även hur fäder i modern tid, som frångått idealet och gjort avkall på sitt arbete, inte alltid erkänts som en likvärdig förälder i förhållande till modern. Istället betraktades fadern som en form av förälder som hjälpte modern i olika sammanhang. Liknande resonemang gick att finna i Eerola och Mykkänens (2015) studie, där de skrev om att modern ibland framställdes som en primär omsorgsgivare

medan fadern var mer att betrakta som den goda förebilden och en umgängespersion för barnet. Hunter m.fl. (2020) har i sin studie även kommit fram till att vissa män som kände sig som en sekundär förälder försökte förklara sin utanförskapskänsla med hänvisning till den biologiska aspekten, det vill säga att modern bar på barnet i nio månader och således tillskrevs ett högre värde. Dessa fäder menade på att deras involvering i barnens liv efter födseln inte kunde kompensera för den distans som bärandet av barnet orsakat.

2.2 Maskuliniteter

2.2.1 Maskulinitetsideologier

Kaplan m.fl. (2017) har i sin kvantitativa studie från Israel låtit 293 utbildade män svara på en enkät om maskulinitet. Forskarna upplevde att många tidigare studier om maskulinitet ofta haft sin utgångspunkt i traditionell maskulinitetsideologi. Under flera decennier har den ideologin ofta förknippats med tuffhet, undvikande av femininitet och hävdande av manlig status. Med åren har däremot nya former av maskulinitetsideologier börjat växa fram. Forskarna undersökte därför hur maskuliniteter kunde förstås och mätas utifrån ett vidare perspektiv och inte enbart i jämförelse med traditionell maskulinitet. Studien kom bland annat fram till att den nya maskulinitetsideologin förknippades med en form av manlig självmedvetenhet, känslighet och öppenhet till människor i omgivningen, men även med fokus på en slags personlig utveckling. Dessa män har därför börjat skifta prioriteringar och livsmål, vilket även medfört att de blivit mer engagerade i frågor som rör exempelvis omsorg av barn eller hushållsarbete i relation till föräldraskap. De tog även avstånd från sexism och antifeministiska attityder, vilket medförde att de i högre grad förespråkade jämställdhet mellan könen och kunde identifiera sig som feminister.

Detta kan jämföras med Offer och Kaplans (2021) kvantitativa studie från USA där 1427 fäder fick svara på en enkät om faderskaplig involvering. Forskarna kom fram till att fäder som kände en stark koppling till traditionell maskulinitet tenderade att vara mindre involverade i likväl praktiska som emotionella aspekter av föräldraskapet. Kaplan m.fl. (2017) lyfte även en form av konsumerande maskulinitetsideologi, vilken handlade om att männen identifierade och självförverkligade sig själva genom att de skaffade sig en livsstil och ett utseende som media ofta porträtterat som eftersträvansvärt. Detta kan länkas samman med metrosexualitet; en självupptagen livsstil med fokus på utseende och status. Dessa män hade generellt sett inte samma öppenhet för kvinnors fokus på jämställdhet utan hade istället ett mer individualistiskt perspektiv. Avslutningsvis tryckte forskarna på följande; om maskulinitet skall betraktas som den historiska, sociala konstruktion som den är, behöver den även studeras utifrån socialt och kulturellt förändrade diskurser.

2.2.2 Det nya faderskapet

Johansson (2011) har i sin kvalitativa studie från Sverige intervjuat 20 män som delat sin föräldraledighet lika med sin respektive. I likhet med ovanstående visade studien på att män

börjat utveckla nya maskuliniteter, vilket påverkat deras faderskap till att innefatta mer positiva attityder till barnomsorg och att prioritera familjelivet. Dessa fäder uttryckte en önskan om att kunna balansera arbetet och familjelivet på ett bättre sätt, utan beroendet till hegemoniska maskulinitetsideal. Denna utveckling benämns ibland som det nya faderskapet. För att knyta an detta till Offer och Kaplans (2021) studie om maskulinitetsideologier skriver de att ett av kärnvärdena inom den nya maskulinitetsideologin att utmana och utveckla män till att bli mer uttrycksfulla och reflekterande. Det var därför inte förvånande att fäder som identifierade sig med den nya maskulinitetsideologins värderingar även var mer mottagliga för barnets emotionella behov och tillstånd. Studien konstaterar därmed en väsentlig koppling mellan det nya faderskapet och den nya maskulinitetsideologin. Det gör att män som ingår i det nya faderskapet anammar värderingar som tidigare betraktats som traditionellt feminina i sitt föräldraskap. Detta kan potentiellt bidra till att könsskillnader i föräldraskapet minskar.

I samband med könsskillnader i föräldraskapet lyfte däremot Offer och Kaplan (2021) en viktig aspekt i sin studie, nämligen att traditionell maskulinitetsideologi och ny maskulinitetsideologi tävlar om en form av hegemonisk status. Detta har skapat en förändring i hegemonin, där den nya maskulinitetsideologin och det nya faderskapet numera har börjat vinna hegemonisk status. Studien problematiserade denna förändring genom att dela in barnomsorgen i tre områden: vardagsomsorg, emotionellt engagemang och planerande föräldraansvar. Utifrån detta kunde de konstatera att män inom det nya faderskapet var engagerade i vardagsomsorgen av barnen och i deras känsloliv, men inte när det gällde att ta ansvar för planering och beslut som kunde gälla exempelvis förskolan, läkarbesök eller lekträffar. Detta planerande tenderade istället att falla i mödrarnas händer. I samband med detta har Johansson (2011) tidigare i sin studie lyft vikten av att både modern och fadern planerar för att få livspusslet att gå ihop och lösa praktiska problem. Detta för att bättre kunna balansera arbetsliv med familjeliv.

Kontentan blir att män som framställde sig som moderna och medvetna fäder i enighet med det nya faderskapet erhöll en form av status och bekräftelse för att vara delaktiga i barnomsorgen, samtidigt som mödrarna fortfarande tenderade att ta ett större helhetsansvar. Männens hegemoniska status gjorde däremot att denna problematik föll i skymundan (Offer & Kaplan, 2021). Att fäderna till viss del funnit nya beteenden och handlingar för att frångå traditionell maskulinitetsideologi räcker således inte för att skapa en övergripande systemförändringen vad gäller dominerande maskulinitetsnormer och jämställdhet (Johansson, 2011).

2.3 Jämställdhet

Gruson-Wood m.fl. (2022) har i sin kvalitativa studie intervjuat och observerat 20 heterosexuella familjer i Kanada. Studien fokuserade på att fäder behövde leva upp till bilden av att "göra allt" när de blev föräldrar. De skulle gärna fostra barnen, försörja familjen, dela lika på hushållssysslorna och prioritera parrelationen. Utifrån detta konstaterades det att fäder upplevde en känslomässig belastning när de slets mellan olika könskodade

förväntningar och inte kunde leva upp till dem. Därmed blev de ambivalenta kring hur de skulle fördela tiden och kände sig lätt misslyckade. I samband med detta har Borgkvist m.fl. (2018) även konstaterat att det fanns strukturella begränsningar för faderskapsrollen. Rent normativt kunde mannen ses som familjens primära försörjare, men det utgjorde även en begränsning i att kunna "göra allt" på övriga tre områden. Detta ställde fäder inför en paradox. Om de å ena sidan inte arbetade heltid bröt de mot en försörjarnorm och tillskrevs en form av underordnad maskulinitet. Om de å andra sidan inte utmanade försörjarnormen blev konsekvensen att deras engagemang i hemmet brast och att deras möjligheter till att vara en involverad far minskade. Detta stred mot andra normer och förväntningar om ett modernt faderskap. För att knyta an detta till Gruson-Wood m.fl.'s (2022) studie skrev de att den jämställda målbilden av att fäder ska "göra allt" är ohållbar och en produkt av postfeminismen. När männen däremot vågar frångå heteronormativa föräldradogmer och hegemoniska ideal genom att exempelvis gå ned i arbetstid upplevde de ofta en bättre självuppfattning i sin faderskapsroll och blev mer tillfreds.

2.3.1 Normer och diskurser kring jämställdhet

Björk (2018) genomförde en kvalitativ studie i Sverige där sju mödrar och sex fäder intervjuades. Forskaren tog fasta på att jämställdhet i Sverige har skapat inflytelserika diskurser och enligt studien mynnade jämställdhetsideal ut i olika normer som i sin tur styr föräldraskap och förvärvsarbete, där tre normer och känsloregimer har extra stark förankring i samhället. Dessa tre var följande: att arbete kopplades samman med en känsla av självförverkligande och tillfredsställelse, att föräldrar kände tillfredsställelse av att spendera tid med sina barn och att föräldrar kände skuld när de inte umgicks med sina barn i den utsträckning de borde. När dessa normer och känsloregimer applicerades på kön upptäcktes signifikanta skillnader kring till vilken grad fäder och mödrar kände skuld och skam i sitt föräldraskap. Studien konstaterade exempelvis att fäder inte kände skuld och skam i samma utsträckning som mödrar när de arbetade mycket och samtidigt hade barnen länge på förskolan. I samband med detta upptäckte Borgkvist m.fl. (2018) att fäder ofta uttryckte en vilja om att vara engagerade i sina barn, samtidigt som de upplevde att de inte var tillräckligt engagerade till den grad de egentligen önskade. Detta tyder på att männen i teorin eftersträvar att vara en jämställd förälder och gärna framställer sig som involverade, samtidigt som de i praktiken tenderar att röra sig inom mer traditionella könsroller när det gällde arbetslivet och att bli en sekundär förälder.

I Eerola och Mykkänen's (2015) studie uttryckte de intervjuade fäderna vikten av att delta i hushållsaktiviteter som exempelvis tvättning, matlagning och städning. De lyfte även vikten av att vara involverade i omsorgen av sina barn, där matning, nattning och ansvar över barnens kläder ingick. Detta narrativ överensstämde ganska väl med den bild samhället producerat av den moderna fadern. Forskarna trodde därmed att det kunde finnas ett potentiellt samband mellan fädernas diskurs om sitt involverade och jämställda föräldraskap och den politik som syftar till att öka jämställdheten. Männen lärde sig således hur de borde prata om sitt föräldraskap och vilken typ av föräldraroll de borde presentera för allmänheten. Även Borgkvist m.fl. (2018) belyste hur normer och förväntningar på faderskap har förändrats över tid, vilket syns i fädernas famlande mellan vad de tänker, känner och gör.

2.3.2 Attityder till jämställdhet

Kaufman m.fl. (2017) har i sin kvantitativa, longitudinella studie från Sverige analyserat data från SCB om unga män och kvinnors förändrade attityder till jämställdhet över tid. Studien ville även undersöka huruvida attityder och förmågan att anpassa sig till jämställdhet förändrades om de unga vuxna exempelvis genomgick äktenskap, föräldraskap eller separationer. Resultatet visade att unga vuxna i Sverige generellt sett präglades av ett jämställdhetsperspektiv, oberoende av eventuella förändringar i sin livssituation. När det gällde huruvida övergången till föräldraskap potentiellt minskade stödet för jämställdhet var resultatet däremot tvetydigt. Mellan år 2003–2009 såg forskarna att antalet unga vuxna som förespråkade att dela lika på hushållssysslorna i hemmet ökade, oavsett om de fick barn eller inte. Det mesta tydde även på att sammanboende mödrar och fäder ansåg att de skulle dela lika på barnomsorgen. Det som utmärkte sig var att inställningen till delad föräldraledighet minskade under 2003–2009. Över lag motstod dock unga vuxna till hög grad risken för att falla in i mer traditionellt könskodade attityder när de påbörjade sitt familjeliv. Författarna menade sammanfattningsvis att detta stärker bevisen för att det positiva förhållningssättet till jämställdhet som svenska folket ofta omskrivs för, är en attityd som står sig stark trots de förändringar som vuxenlivet kan medföra.

Björks (2018) studie har i motsats till detta konstaterats att vissa män kan uppleva ett motstånd till jämställdhetsideal. I hennes studie höll vissa män inte med om vikten av att barnfamiljer skulle ha två försörjare istället för en, utan kunde snarare se fördelar med att fadern var huvudsaklig försörjare. Samma män kände ingen skuld eller skam över att spendera lite tid med sitt nyfödda barn, utan vidhöll att första året var tråkigt. De uttryckte en form av ilska och irritation över att behöva förhålla sig till de progressiva synsätt och förändringar som samhället försökte skapa inom familjesektorn och delade inte uppfattningen av strukturella orättvisor mellan män och kvinnor. Avslutningsvis betyder det, som Borgkvist m.fl. (2018) skriver i sin studie, att det har skett en förändring gällande faders retorik och erkännande av fler variationer av faderskap. Däremot kan det konstateras att det även finns dem som känner ett motstånd till jämställdhet och allt som det medför.

2.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis kan det utifrån den tidigare forskningen konstateras att föreställningar om maskulinitet, normer kring föräldraskapsrollerna och synen på ett jämställt föräldraskap har förändrats över tid. Det finns en antydning till att den nya hegemoniska maskuliniteten går ut på att vara en involverad och jämställd fader både vad gäller barnomsorgen och i partnerrelationen. Däremot kan ett jämställt föräldraskap innebära en mängd olika saker och precis som forskningen sett kan fäder fästa olika stor vikt vid olika aspekter, bland annat beroende på vad de lärt sig att de bör framhäva. Samtidigt kan det inte antas att alla män delar värderingar med jämställdhetsideal. Det är därmed intressant att undersöka hur vissa män i Sverige ser på sitt faderskap, samt på vilket sätt jämställdhet i föräldraskapet eventuellt kan vara förenligt med hegemonisk maskulinitet.

3 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta kapitel presenteras begreppet hegemoni samt Connells teori om hegemonisk maskulinitet. Med hjälp av Connells teori möjliggör det att försöka analysera huruvida fäderna förhåller sig till den kollektiva uppfattningen av vad som anses manlighet och till mäns överordnande kvinnor. Detta kan bidra till att skildra hur fädernas maskuliniteter kommer till uttryck i faderskapet. Kapitlet presenterar även kritik mot Connells teori, vilket möjliggör att analysera huruvida fäderna har påverkats av individuella faktorer kontra kollektiva samhällsnormer i utformandet av sitt faderskap.

3.1 Connells teori om hegemonisk maskulinitet

Begreppet hegemoni härstammar från grekiskan och myntades av marxisten Antonio Gramsci som gjorde en analys av klassrelationer. Enligt Gramsci handlar hegemoni om ett slags överordnande, där den överordnade gruppen i samhället är den som får diktera vad som är rätt och sant, i detta fall överklassen. Med andra ord är det den styrande gruppens tolkningsram som bestämmer vad som anses normalt respektive avvikande för alla grupper i samhället, vilket således påverkar hur varje enskild grupp förstår och tar sig ann sin egen livsvärld. Hegemonin skapar med andra ord maktstrukturer som alla grupper i samhället förhåller sig till (Connell, 2005; Mattsson 2021). Connell tog detta begrepp och utformade en egen begreppsapparat för hur hegemoni och maktstrukturer kan appliceras på genus och kön. Enligt hennes förståelse av begreppet hegemoni handlar det om att det finns ett överordnat maskulinitetsideal. Detta ideal skapar vad som kallas för hegemonisk maskulinitet, vilken utgör en tolkningsram för hur olika sociala praktiker och strukturer bör se ut i samhället. I tolkningsramen ingår en central maktrelation som utgår från att det finns en tydlig distinktion mellan det som anses feminint och maskulint, men även ett outtalat faktum att kvinnor alltid är underordnade män. Baserat på detta utvecklade Connell en teori om hegemonisk maskulinitet, där den manliga tolkningsramen dikterar vad som är rätt och sant. Den hegemoniska maskuliniteten utgör således en maktstruktur som upprätthåller det patriarkala samhället (Connell, 2005).

Maktstrukturen som Connell talar om handlar om kvinnors underordnande position i förhållande till männen, snarare än relationen män emellan. Dock bör det poängteras att män sinsemellan relaterar till varandra med hjälp av över- och underordning. Ett exempel på *underordnad maskulinitet* är homosexuella män, som underordnas heterosexuella män på grund av att de saknar maskulinitet. Även heterosexuella män kan underordnas genom att de närmar sig feminina egenskaper eller karaktärsdrag, vilket då degraderar deras maskulina position. Denna degradering kan exempelvis komma till uttryck genom glåpord som "fegis", "mammans pojke" eller "tönt" (Connell, 2005).

Vidare finns det även *marginaliserad maskulinitet* vilket handlar om att vissa grupper av män marginaliserar andra grupper av män på grund av exempelvis etnicitet eller klasstillhörighet. I en vidare mening betyder det att en enskild man med en viss etnicitet eller klasstillhörighet kan idoliseras eller utnämnas framgång för exempelvis atletiska prestationer,

men att det inte innebär att grupper av män med samma etnicitet eller klass lyckas komma ur sin marginaliserade och underordnande position (Connell, 2005).

Avslutningsvis ger den hegemoniska maskuliniteten upphov till styrande normer och ideal för hur män bör vara och hävda sin status. Dessa normerande definitioner av maskulinitet klarar få män av att införliva eller nå upp till, men samtliga kommer ändå dra patriarkala fördelar av att hegemonin finns. Detta eftersom män som grupp vinner på kvinnors underordnade position. Detta kan exemplifieras inom faderskapet och äktenskapet genom att männen inte förhåller sig till en direkt dominans eller auktoritet utan snarare tillmötesgår kvinnorna. Det kan innebära att männen delar på hemarbetet, respekterar kvinnorna i sin omgivning och inte brukar våld, men fortfarande blundar för de strukturella ojämlikheter som existerar och således åtnjuter patriarkala fördelar genom att män som grupp upprätthåller en överordnad position i samhället. Detta definieras som den *delaktiga maskuliniteten* (Connell, 2005).

Viktigt att poängtera är däremot att det inte finns en universell definition av hegemonisk maskulinitet. Den är ständigt socialt och kulturellt kontextbunden och kan därmed skifta i olika sammanhang. På samma sätt utgör inte olika grupper av maskulinitet ett statistiskt tillstånd utan kan förändras genom tid, rum och sammanhang. Det händer därför att den hegemoniska maskuliniteten och grupperingarna som medföljer förändras. Förändringen kan delvis härledas till individens eget handlingsmönster, men även till externa faktorer i form av förändringar inom samhällliga institutioner eller genom en socioekonomisk utveckling (Connell, 2008). Ytterligare en aspekt av hur nya definitioner av hegemonisk maskulinitet kan växa fram handlar om utmanandet av de rådande idealen. Om maskulinitetsidealerna ifrågasätts till den grad att den tidigare allmänt accepterade strategin inte tillkännages, kommer den att falla. Det betyder att det försvar som vissa maskuliniteter tidigare använde sig av för att ta sig fram i ett patriarkalt samhälle är undergrävd. Detta resulterar i att tidigare grupperingar mellan män förändras - nya grupper kan växa fram och konstruera en ny hegemoni som utmanar de gamla förhållningssätten (Connell 2008, Karlsson 2019).

3.1.1 Kritik mot Connells teori

Connells teori har även blivit kritiserad för att vara diffus och oklar. Kritiken riktas mot att den hegemoniska maskuliniteten framställs som ett slags machoideal som män ständigt förhåller sig till. Istället menar de att män i vår samtid sällan beskriver sig med typiska karaktärsdrag som kan härledas till machokulturen och denna förändring bör inte beaktas som ett motstånd mot hegemoniska ideal, utan som att det skett skiften i den hegemoniska maskuliniteten. Dessa skiften har lett till att en modern form av hegemonisk maskulinitet vuxit fram, vilken går ut på att aktivt ta avstånd från- och ifrågasätta machokulturen och machoideal, det vill säga det som förr betraktades som manligt. Den nya hegemonin är således att ta avstånd från den rådande hegemonin och genomskåda samhällliga förväntningar (Karlsson, 2019).

Vissa kritiker menar även att Connells teori om hegemonisk maskulinitet inte tar hänsyn till personliga och smärtsamma faktorer som männen kan ha upplevt under barndomen.

Exempelvis kan vissa män ha upplevt brist på omvårdnad, våld eller beaktat misshandel som barn. Detta kan ha påverkat hur de fungerar som individer i vuxen ålder och kan således vara en bidragande faktor till varför de tänker, känner och agerar som de gör. Kritiker menar därför på att smärtsamma erfarenheter sätter spår, vilket Connells hegemoniska maskulinitetsteori inte tar hänsyn till i sina resonemang. Connell fokuserar enbart på maskulinitetsnormer och männens överordnande av kvinnor. Med andra ord beaktar Connell den hegemoniska maskuliniteten som att männen alltid har privilegier och makt i alla givna situationer. Att männens rädsla, osäkerhet eller lidanden skulle kunna härledas till något bortom hennes maktstrukturer finns inte med i hennes teoretiserande (Karlsson, 2019).

Kritiker menar vidare på, i enighet med Connell, att makt har en stor betydelse för männens tillvaro, men att allt inte handlar om maktinflytande. Istället kan det vissa gånger handla om mäns rädsla för att bli kontrollerade, vilket kan misstas för en strävan efter makt och dominans i ett patriarkalt samhälle. Detta är även en av de anledningar till att kritikerna finner Connells teori ytterst vag, eftersom aspekten kring männens känsloliv utestängs helt och maktaspekten är den som ges utrymme (Karlsson, 2019).

Kritiker har även poängterat att begreppet hegemoni bör tillämpas i en bredare mening. Detta eftersom det skulle kunna möjliggöra att porträttera männens dubbla komplexitet - det vill säga att de är en produkt av både sina egna erfarenheter och kollektiva normer. Istället för att då enbart fokusera på begreppet hegemonisk maskulinitet borde det fokuseras mer på begreppet männens hegemoni, eftersom män är individuella aktörer i det sociala samspelet, men samtidigt formas och influeras av samhällsliga system. Detta öppnar upp för männens komplexitet som individer och som delar av ett större kollektivt system. Det blir då inte enbart deras maskuliniteter som styr dem i deras livssfärer, vilket begreppet hegemonisk maskulinitet menar. Istället vidgas förståelsen till att omfatta även männens personliga erfarenheter, vilket begreppet männens hegemoni inrymmer (Karlsson, 2019).

4 METOD OCH MATERIAL

Detta kapitel beskriver studiens upplägg samt genomförande. Kapitlet kommer även handla om vårt metodologiska tillvägagångssätt och förklaringar till de metodval vi gjort.

4.1 Val av metod

Utifrån studiens syfte att analysera hur faders syn på faderskap i relation till hegemonisk maskulinitet och jämställdhet kan påverka föräldraskapet, kommer vi att använda oss av en kvalitativ metod med utgångspunkt i konstruktivism. Detta eftersom konstruktivism i grund och botten handlar om idén att människor skapar sin egen verklighet i samspel med andra och den fokuserar på att försöka nå en djupare förståelse (Alvesson & Skoldberg, 2008). Därmed bedömer vi även att den kvalitativa forskningsmetoden är relevant eftersom vi

behöver, som Bryman (2018) menar, pratar, fråga och förstå individer för att närma oss problemområdet.

4.2 Litteratursökning

För att finna vetenskapliga artiklar som är relevanta för vårt ämnesområde använde vi oss av tre olika databaser. Via Mälardalens universitets egen databas och APA PsycINFO fann vi majoriteten av artiklarna och använde oss av engelska sökord som exempelvis “father involvement”, “new masculinity”, “traditional masculinity”, “hegemonic masculinity”, “fatherhood in transition”, “gender in paternity”, “egalitarianism” samt “fatherhood”. Under artikelsökningen använde vi några verktyg för att effektivisera urvalet av artiklar. En snabb bedömning av artikelns relevans gjordes genom titeln, nyckelord och abstract. Om detta verkade relevant lästes resultat och diskussion. När även detta överensstämde med det som eftersöktes lästes artikeln i sin helhet. Via databasen Scopus sökte vi upp artiklar vi redan funnit på de ovanstående databaserna. Sedan valde vi sökalternativet “liknande titlar” och fann den vägen ytterligare några relevanta artiklar.

För att få fram referegranskade artiklar gjordes en avgränsning i sökningarna genom att klicka i Peer-reviewed. Under litteratursökningen gjordes ingen tidsavgränsning då majoriteten av artiklarna på ämnesområdet var aktuella. Efter att ha kritiskt granskat de vetenskapliga artiklarna valdes tio artiklar ut till kapitlet om tidigare forskning, samt ytterligare ett antal till inledning, bakgrund och analys.

4.3 Urval

För att det insamlade empiriska materialet ska vara relevant för studiens syfte och frågeställningar är det viktigt att se över vilken urvalsmetod som skall användas. Innan detta gjordes fyra avgränsningar för fäder som målgrupp. Det första var att fadern skulle vara vårdnadshavare till ett eller flera barn, detta eftersom det juridiska ansvaret, enligt Skatteverket (2022), förstärker faderskapet och dess förpliktelser. Det andra var att barnen inte fick vara äldre än 12 år, vilket baserades på att Försäkringskassan (2022b) frånskriver föräldrapenning för vab då barn från denna ålder generellt sett förväntas klara sig mer på egen hand. Det tredje var att barnen som lägsta ålder skulle ha hunnit börja på förskolan, vilket baserades på att förskola medför mer planering och föräldraansvar samt att föräldrarna då frångått det första stadiet av föräldraskap som handlar mer om föräldraledighet. Den fjärde avgränsningen var att fadern skulle vara sammanboende med barnets mamma eftersom livspusslet ter sig annorlunda för sammanboende föräldrar i jämförelse med separerade föräldrar. Därmed blev urvalet för denna studie målinriktat. Bryman (2018) skriver att ett målinriktat urval är att finna deltagare som uppfyller kriterierna som vidare möjliggör att forskningsfrågorna kan besvaras.

För att nå ut till målgruppen tog vi initialt kontakt med olika administratörer för pappagrupper på Facebook. Dessa grupper hade alltifrån 3000–6000 medlemmar men

ingen av administratörerna gav någon respons på att missivbrevet kunde publiceras. Därav publicerade vi istället vårt missivbrev (*se bilaga A*) i en socionomgrupp på Facebook med nära 20 000 medlemmar för att sprida ordet. Detta resulterade i att sex fäder intervjuades. De var födda mellan 1980–1994 och hade en yrkesbakgrund inom socialt arbete, data och IT, hantverkarbranschen och skolväsendet. Somliga av dem arbetade, andra var föräldralediga och några studerade. De bodde i kommuner i storstäder och i mellanstora städer belägna i Mellansverige och södra Sverige.

4.4 Datainsamling och genomförande

Inför intervjuerna valde vi att använda oss av en semistrukturerad intervjuguide (*se bilaga B*) eftersom vi berörde ganska vida begrepp som faderskap och jämställdhet under intervjun. Varje intervju inleddes med basfrågor som exempelvis fädernas ålder, hur många barn de hade och vad deras sysselsättning var för att kartlägga intervjupersonerna. Det semistrukturerade tillvägagångssättet valdes på grundval att Bryman (2018) skriver att den är flexibel genom att erbjuda en uppsättning grundfrågor som kan följas upp med följdfrågor, baserat på vad som uppkommer under intervjun. Grundfrågorna formulerades dessutom som öppna frågor eftersom intervjupersonernas tankar och reflektioner inte skulle ledas i en viss riktning, för att det gav utrymme för oväntade svar, samt för att det ansågs lämpligt när forskarna inte var insatta i ämnet. Sammanfattningsvis möjliggjorde detta upplägg att få närma sig hur intervjupersonerna upplevde och förstod sin livsvärld (Bryman, 2018).

Innan intervjuerna genomfördes, gjordes två pilotintervjuer via zoom med två olika fäder som inte stämde in på urvalet i övrigt. Detta möjliggjorde att otydligt formulerade frågor kunde formuleras om, samt att vissa frågor lades till för att bredda svarsgraden (Bryman, 2018). Den ena pilotintervjun genomfördes utan att fadern hade fått tillgång till grundfrågorna i förväg, den andra genom att fadern hade fått tillgång till grundfrågorna två dagar i förväg. Efter detta beslutades det att samtliga fäder skulle förmedlas grundfrågorna två dagar i förväg, då svaren blev betydligt mer utförliga när de fått fundera innan. Däremot fick de inte följdfrågorna i förtid, vilket möjliggjorde för mer spontana tankar och reflektioner under själva intervjuerna.

I samråd med fäderna valdes tid och datum för när intervjuerna skulle äga rum. Eftersom fäderna hade stor geografisk spridning vad gäller bostadsort erbjöds möjligheten till digital intervju via zoom eller teams, vilket samtliga valde. Precis som Bryman (2018) skriver möjliggjorde detta att fäder som annars inte hade kunnat delta gjorde det. Innan intervjuerna startades upp gjordes en orientering där studiens syfte upprepades, samtycke till ljudinspelning dubbelkollades och övrig trygghetsskapande information gavs (Kvale & Brinkmann, 2014). Fäderna tillfrågades även om de läst missivbrevet – om inte, upprepades de fyra forskningsetiska principerna. I övrigt fick de utrymme till att ställa eventuella frågor innan intervjun började. Själva intervjuerna tog mellan 30–50 minuter. I den färdigställda studien omskrevs fädernas namn till pseudonymer, vilka blev: Alfred, Benjamin, Charlie, Dante, Emil och Felix.

4.5 Databearbetning och analysmetod

Varje intervju transkriberades löpande för att tydliggöra vad intervjupersonerna sagt i textform. Vidare följde själva kodningen av materialet. Att försöka koda öppna intervjufrågor är en utmaning eftersom respondenternas svar inte alltid är konsekventa till följd av brett formulerade frågor (Bryman, 2018), vilket också medförde en komplicerad kodningsprocess. Svensson (2019) skriver att det är viktigt att komma nära materialet på ett kravlöst sätt, vilket kan genomföras genom att läsa materialet på ett övergripande plan. Bryman (2018) föreslår även att alla transkriberingar ska läsas igenom ett flertal gånger. Intervjuerna delades därför upp mellan oss och när de lästes igenom i pappersformat användes tre olika färgpennor för respektive frågeställning som studien ämnade söka svar på; gult för vad faderskap innebär för män, grönt för vad som formar männens faderskap och blått för hur män förhåller sig till jämställdhet i sitt föräldraskap. En fjärde rosa färgpenna användes för potentiella citat. Detta synliggjorde vilka delar av fädernas intervjuer som kunde besvara någon av studiens tre frågeställningar.

Därefter genomfördes ungefär samma kodning digitalt. Detta för att möjliggöra det som Kvale och Brinkmann (2014) skriver angående att reducera och strukturera intervjutexterna till olika tabeller eller figurer. En tabell skapades således där varje huvudfråga från intervjun skrevs ut tillsammans med fädernas svar. Precis som vid första kodningen i pappersformat användes gul, grön, blå och rosa färg för att koda fädernas svar. Detta gjordes eftersom ett svar på en intervjufråga i sig kunde brytas ned och besvara flera olika frågeställningar i studien. I övrigt möjliggjorde detta att på ett tydligare sätt kunna urskilja, som Bryman (2018) skriver, potentiella likheter och skillnader i fädernas svar. I dessa likheter och skillnader började vi även leta efter nyckelord som deras utsagor kunde sammanställas under, det vill säga olika kategorier. Exempelvis hittade vi liknande uttryck eller beskrivningar för praktiska göranden, närhet/delaktighet, aktivering och fritid på frågan vad det innebär att vara pappa. Dessa aspekter kunde då sammanställas under kategorin Barnomsorg. De olika kategorierna kunde slutligen tematiseras under tre olika teman, där varje tema var tänkt att bidra med ett resultat till studiens tre frågeställningar.

Slutligen skulle upptäckterna teoretiseras (Svensson, 2019) vilket medförde att vi försökte härleda fädernas utsagor till förklaringar eller resonemang med koppling till den utvalda teorin och den tidigare forskningen.

4.6 Tillförlitlighet

Inom den kvalitativa metoden används inte begreppen validitet och reliabilitet i samma utsträckning som inom den kvantitativa metoden. Detta har medfört att alternativa termer för validitet och reliabilitet etablerats för att kunna säkerställa och bedöma kvaliteten hos den kvalitativa forskningen. Begreppet tillförlitlighet har fyra delkriterier som alla motsvarar de kvantitativa forskningsbegreppen. Dessa fyra delkriterier är överförbarhet, trovärdighet, pålitlighet samt möjlighet att styrka och konfirmera (Bryman, 2018).

4.6.1 Överförbarhet

Överförbarhet handlar kort om huruvida studien lyckats producera och förmedla utmålade beskrivningar av sitt studieobjekt till läsaren. Eftersom forskarna inom kvalitativa studier vanligtvis vänder sig till en mindre skara människor som har något gemensamt, är det skildringarna av omständigheter och sammanhang som således ger studien sin mening. Det hjälper läsaren att placera resultaten i de sammanhang där fynden är betydelsefulla. På så sätt uppnås även en form av unik djup kunskap (Bryman, 2018). Överförbarheten har bland annat försökt uppnås genom att ge en detaljerad beskrivning på vilka grunder som målgruppen tagits fram, samt genom att redogöra för det målinriktade urvalet. Något som har påverkat överförbarheten negativt är däremot att avgränsningen för fäderna som målgrupp inte har tagit hänsyn till de intersektionella aspekterna som exempelvis socioekonomisk bakgrund eller etnicitet. Detta trots att Connell (2005) själv har påpekat hur teorin om hegemonisk maskulinitet är svår att separera från intersektionella aspekter. Hade vi således tagit hänsyn till detta hade urvalet även haft ytterligare fler aspekter gemensamt, vilket således hade preciserat i vilka sammanhang som resultaten i studien var giltiga. Vår motivering till att inte avgränsa oss enligt intersektionella aspekter grundade sig däremot i risken för att potentiellt stöta på svårigheter vad gäller att finna tillräckligt många fäder som både ville delta i studien och som stämde överens med målgruppen. Konsekvenserna av detta beslut blev att det inte fullt och helt framgår för vilka pappor som resultaten gäller.

4.6.2 Trovärdighet

I korthet handlar trovärdigheten i en kvalitativ studie om att fokusera på huruvida slutsatserna och observationerna faktiskt återspeglar en del av den sociala verkligheten, utifrån de teorier och begrepp som valts ut för att besvara frågeställningarna (Kvale & Brinkmann, 2014). I vår studie har Connells teori om hegemonisk maskulinitet och kritiken riktad mot den, varit den teoretiska utgångspunkten för vår analys. Trots att forskningen har lyft att det behövs fler studier med fokus på socialt utsatta fäder (Björk, 2018; Johansson, 2011) har vi inte använt oss av begreppet intersektionalitet i analysen. Detta eftersom det inte bedömdes rymma inom ramarna för studiens omfattning. Konsekvenserna av detta blev därför att teoretiseringen blev något vag. Intersektionella aspekter som socioekonomisk bakgrund är i mångt och mycket det som konstruerar olika delar av vår sociala verklighet. Olika typer av social utsatthet kan även påverka fädernas uppfattning av hegemoniska ideal och jämställdhet. På samma sätt kan fäder som inte varit socialt utsatta belysa andra aspekter av sitt faderskap och synen på jämställdhet. I och med att fädernas svar däremot inte teoretiseras eller kontrasteras utifrån detta blev det även svårare att få slutsatserna till att tydligt återspegla en viss del av den sociala verkligheten. Dock anses slutsatserna ändå vara tillräckliga för att kunna bidra med en viss kunskap inom socialt arbete i familjesektorn, vad gäller förståelsen av hur fäders inställning till jämställdhet och faderskap kan påverkas av hegemonisk maskulinitet.

4.6.3 Pålitlighet och möjlighet att styrka och konfirmera

Pålitlighet handlar om att forskarna tydligt ska redogöra och motivera för studiens händelseförlopp, tillvägagångssätt, de beslut som fattas och de avgränsningar som genomförs. Det gör att utomstående enkelt ska kunna granska studiens förfarande och kunna bedöma att inget steg eller fas i processen är otydlig (Bryman, 2018). Detta har uppnåtts genom att under kapitel 4. Metod och material, redogöra för alla delmoment och tillvägagångssätt i studien, inklusive kritik. Avslutningsvis handlar styrka och konfirmera om att forskarna tydligt ska påvisa att de gjort vad de kunnat för att uppträda objektivt under studiens gång. Det ska därmed inte finnas några tvivel kring huruvida personliga värderingar eller teorival kan ha påverkat studiens genomförande eller de slutsatser som dras (Bryman, 2018). Under studiens gång har detta ständigt tagits i beaktan, bland annat genom att formuleringar och härledningar till olika typer av källor granskats och ifrågasatts av varandra. Detta eftersom Bryman (2018) även påpekar att det inte går att uppnå en absolut objektivitet i samhälllig forskning. Vi har därför försökt vara varandras granskare.

4.7 Etiska ställningstaganden

Innan studien godkändes och kunde genomföras gjordes, i samråd med handledaren, en etisk granskning över studiens förfarande. En bidragande faktor till detta var att studien innebar kvalitativ forskning som rörde individers privatliv som även skulle offentliggöras genom en publicering i Diva-portalen. Detta medför ett stort ansvar, som Kvale och Brinkmann (2014) skriver, gällande hantering och tillvägagångssätt. Den etiska granskningen gjordes genom en blankett som innehöll åtta självskattade frågor. När den var ifylld framgick det att vi inte ställdes inför etiska dilemma som behövde hanteras med särskild hänsyn.

De fyra forskningsetiska principerna; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Bryman, 2018) har beaktats under hela arbetsprocessen och tydligt framgått genom missivbrevet (*se bilaga A*). Principen om informationskravet innebär att deltagare delges information om vilken roll de har i studien samt att självaste deltagandet är frivilligt (Bryman, 2018), vilket utöver missivbrevet ibland beaktades genom en snabb genomgång innan intervjun startade. Detta kompletterade samtyckeskravet vilket innebär att samtycke ska inhämtas från deltagarna, samt att de själva kan bestämma under vilka omständigheter och villkor de vill delta (Bryman, 2018; Kvale & Brinkmann 2014). Detta uppfylldes likaså via missivbrevet där det framgick att fäderna när som helst kunde avbryta intervjun utan några negativa påföljder. Samtycke antogs finnas genom det faktum att fäderna tagit del av missivbrevet och sedan anmält sitt deltagande. Vad gäller konfidentialitetskravet innebär det att deltagarna ska delges information om vilka som kan få tillgång till studien när den är färdigproducerad (Kvale & Brinkmann, 2014), att samtliga personuppgifter om deltagarna ska behandlas konfidentiellt, samt att materialet om deltagarna ska förvaras ofrånkomligt för utomstående (Bryman, 2018). Detta uppfylldes genom information om publicering i Diva-portalen, genom att fäderna tilldelades pseudonymer i analysdelen samt genom att ljudfiler och transkriberingar enbart var tillgängliga för oss som uppsatsskrivare. Den fjärde och sista principen; nyttjandekravet, innebär att det insamlade materialet enbart ska användas för studiens ändamål (Bryman,

2018). Fäderna informerades därför om att materialet inte skulle spridas till obehöriga, att ljudfiler och transkriberingar skulle raderas efter uppsatsens godkännande, samt att uppsatsen inte skulle användas kommersiellt.

5 RESULTAT OCH ANALYS

I detta kapitel kommer resultaten från intervjuerna att presenteras under tre olika teman med efterföljande sub-teman, vilket tydliggörs av de olika rubrikerna. Resultaten är sammanvävda med en analys som utgår från Connells teori om hegemonisk maskulinitet, kritiken mot Connells teori och tidigare forskning.

5.1 Faderskapets innebörd

5.1.1 Barnomsorg

När det handlar om vad det innebär att vara pappa pratade alla fäder om de praktiska görandena i vardagen. Benjamin, som var föräldraledig och hade två barn i småbarnsåldern, pratade om hur han behövde se till sina barns basbehov. Det kunde exempelvis handla om att de var rena, att de hade mat i magen, att de fick tänderna borstade, att det fanns kläder att ha på sig och blöjor att byta. Även Dante, som hade två äldre barn i låg- och mellanstadieålder, lyfte ansvaret över att se till att de hade kläder, att de fick i sig mat varje dag och att de mätte bra. Detta kan kopplas samman till den tidigare forskningen angående att fäder som anammat det nya faderskapet även tenderar att vara mer involverade i barnens vardagsomsorg (Offer & Kaplan, 2021).

Vidare pratade alla fäder om vikten av att finnas där för sina barn, oavsett ålder, och att de ville vara barnens trygga punkt. Felix pratade om att han ville förena egna intressen med barnens. Han sa: "istället för att bara sätta på babblarna på högtalare så kan man ju faktiskt köra lite hårdrock ibland". Emil sa: "ge barnet kärlek, kärlek och ännu mera kärlek så kommer folkvettet av sig själv ...". Detta kan tolkas som att den emotionella, relationsskapande aspekten i faderskapet är viktigt. Charlie berättade även om hur han ville prata mycket känslor med sin son, att låta honom få känna de känslor han känner och vill känna. På frågan hur han ville vara som pappa sa han:

... närvarande pappa som finns där, den här känslan att han alltid kan komma och prata med mig när som helst om vad som helst. Vara stöttande i hans ... hans lilla resa genom livet, en sån pappa jag skulle vilja vara.

Dante berättade även om hur hans mjuka och resonabla beteende mot barnen, när de var i förskoleålder, kunde uppfattas som konstigt. Han sa:

... säg att det har strulat när man ska lämna på dagis, att barnet har varit ledsen. Så har det blivit lite konstig stämning typ när de har försökt att köra lite såhär liksom att "ja nu bara tar jag henne och så bara går du" och så blir det såhär att jag sagt "nej men det tänker jag inte göra liksom, jag väntar ... tills det är bra".

I samband med detta nämnde de Boise och Hearn (2017) i sin studie hur mäns prat- och förhållningssätt till känslor tidigare betraktas som något irrationellt, något de inte ska hålla på med, men att fler män nu börjat tala om det. Dantes förhållningssätt kan, i enighet med de Boise och Hearn (2017) resultat, tyda på att han är en del av de män som börjat uttrycka och förhålla sig till både sina egna och andras känslor. Detta kan även tolkas hänga ihop med den nya maskulinitetsideologin, där nya generationer män och fäder enligt Offer & Kaplan (2021) gör motstånd mot det som tidigare ansetts traditionellt maskulint. Det kan även betraktas gå i linje med Kaplan m.fl. (2017) som skrev om hur män inom den nya maskulinitetsideologin gjorde avkall på tuffa karaktärsdrag och rörde sig mot mer feminina värden. Detta kan indikera på att en viss grupp män tar avstånd från machokulturen, vilket således även går i linje med Karlssons (2019) kritik om att det nya hegemoniska är att ta avstånd från den rådande hegemonin. Även om Dante för flera år sedan blev ifrågasatt av sin omgivning för sin känslolösa sida, framhöll samtliga fäder i denna studie vikten av känslomässigt engagemang i barnomsorgen, vilket kan indikera på en förändring inom den hegemoniska maskuliniteten. Denna förändring kan således bidra till det Connell (2005) skriver angående att nya grupper maskuliniteter konstrueras och utmanar de gamla.

Avslutningsvis var det enbart Charlie, som hade en son i förskoleålder, som belyste planerandet. Han sa:

Det är ju mycket planera ... vad ska med till förskolan exempelvis, vad ska vi äta till middag, det är mycket ... sånt. Det är handling, laga mat, leka, hitta på aktiviteter tillsammans. Ja men hushållssysslor överlag. Planering, vad för kläder ska vi köpa nu till våren ...

Detta motsäger Offer och Kaplans (2021) studie där de kommit fram till att fäder tenderar att inte vara delaktiga i det planerande ansvaret när det gällde barnomsorgen. Rent analytiskt blir Charlies engagemang gällande planerandet därmed intressant. Detta eftersom Offer och Kaplan (2021) menade på att fädernas bristande förmåga till att delta i planeringen ofta överskuggades av att fäderna var involverade i barnens känslomässiga och vardagliga bestyr. Charlies engagemang på alla tre fronter indikerar på att han, i motsats till Connells (2005) teori om mäns överordnande kvinnor, gör avkall på det privilegiet han annars skulle kunna erhålla om han lagt över det planerande ansvaret på sin sambo. Detta skulle kunna tyda på att det pågår en förändring inom hegemonin, men denna studies totala underlag är däremot alldeles för litet för att kunna resonera vidare kring det.

5.1.2 Auktoritärt beteende

Av samtliga fäder som blev intervjuade var det två av dem som på olika sätt utvecklade hur de förhöll sig till ett auktoritärt faderskap. Benjamin upplevde att det rent normativt förväntades av honom som man att vara en auktoritär pappa. Han berättade följande:

... Alltså nu vet jag inte hur jag själv hamnade i den fällan ... men jag hamnade ju där liksom att jag blev ju auktoritär. Men det ligger ju i min natur, alltså jag har alltid varit en auktoritär bland både mina kompisar och jobbmässigt och så vidare. Så det faller ju naturligt, men jag tror det är någonting som förväntas av män eller pappor, att just kunna vara lite mer ... disciplinära och auktoritära.

Benjamins tankesätt indikerar på en likhet med Connells resonemang om den *kollektiva bilden* av maskulinitetsideal. Connell menar på att samhällseliga institutioner samt kultur- och media tillsammans producerar en bild av maskulinitet, vilket således påverkar männens uppfattning om vad som är maskulint (Connell, 2005). Benjamin påpekade att han själv inte visste hur han gått i den auktoritära fällan, vilket kan tolkas som att han undermedvetet har fått till sig en bild av att män och pappor är auktoritära, vilket han sedan försökt efterlikna. Connell (2005) menar även på att den hegemoniska statusen ofta försvaras och upprätthålls med hjälp av ett auktoritärt beteende eller hävdande. I enighet med hennes teori kan detta tyda på att Benjamins uppfattning av maskulinitet också leder till att han försvarar den med ett auktoritärt förhållningssätt. Dessa karaktärsdrag påvisas även i den tidigare forskningen om traditionell maskulinitetsideologi och hävdandet av manlig status (Kaplan m.fl., 2017).

Till skillnad från Benjamin resonerade Dante annorlunda. Han berättade om hur diskussioner kunde se ut med en annan pappa när ett problem i deras barns skola uppstått. Dante upplevde det som att den andra pappan inte pratade med sina barn om vad som hände i skolan, utan enbart agerade auktoritärt. Pappan kunde exempelvis säga "jamen nu är det dags att någon sätter ner foten och då får jag ju ta det ansvaret" eller "nu får vi säga till läraren på skarpen att såhär får det inte gå till". Dante upplevde att han försökte vara mer resonerande än den andra pappan, vilket även ledde till att de aldrig kunde mötas i sin kommunikation. Dante kände att det blev lite fyrkantigt och ganska svartvitt. Han sa:

... det känns som att det går inte att resonera kring. Alltså dels att kritisera någon annan, eller att ifrågasätta en princip som man har ... Sen har jag ju kompisar som jag kunnat ha betydligt mer konstruktiva diskussioner med liksom, om föräldraskap då, men dem är ganska lätträknade dom männen ...

För att knyta an detta till Connell menar hon att den kollektiva bilden av maskulinitet som den institutionella och kulturella makten skapat, sällan blir hotad av oliktankande män eller av kvinnor med ett feministiskt tänk (Connell, 2005). Det kan tolkas som att Dantes mer reflekterande karaktär och försök till nyanserad diskussion inte hade någon inverkan på den andra pappan. Detta kan vidare tyda på att män inte är benägna att lyssna till andra män om det utgör en risk för den egna manliga statusen. Istället ter det sig som att vissa män hävdar sin auktoritet genom att motsätta sig ett tänkesätt som rör sig utanför dominerande maskulinitetsideal. Det faktum att Dante har få bekanta män att föra nyanserade faderskapsdiskussioner med, skulle även kunna indikera på att det är enklare att upprätthålla fasaden av en auktoritär maskulinitet, eftersom det agerande inte möter ett storskaligt motstånd utan snarare en form av tyst erkännande.

5.2 Formandet av faderskapet

5.2.1 Modersfigurer

Under intervjuerna blev det tydligt att papporna bär med sig olika personliga erfarenheter, vilka fungerat som inspiration men även som anti-inspiration till deras egna faderskap. Alfred och Felix inspirerades i första hand av sina mammor eftersom deras pappor bodde i andra städer under uppväxten, vilket gjorde att det främst var deras mammor som uppfostrade dem. Alfred berättade om hur hans mamma alltid lät honom uttrycka sig på det sätt han ville och hur han aldrig kände sig tvungen att behöva följa normer när han växte upp. Han sa:

Jag har gått i både pösiga hiphop-kläder [och] kjol och platåskor ...jag har alltid fått varit fri att uttrycka mig på det sättet jag är och de jag vill göra och det är ju någonting jag tycker är väldigt viktigt också ... Jag har aldrig blivit begränsad på det sättet och de har jag ju haft med mig hela tiden ...

I enighet med Connells (2005) beskrivning av att ena byggstenen i hegemonisk maskulinitet är särskiljandet mellan maskulint och feminint, lyfte Alfred hur han var med i en pappagrupp på Facebook. Där upplevde han att många försökte se till att "pojkar var pojkar och flickor var flickor", samt att de försökte upprätthålla den bilden genom sättet de pratade på. I samband med detta lyfte Alfred även en specifik period från sin egen sons liv där han försökt ha en större öppenhet som pappa och frågå detta:

Det var en period där min son ... när han var tre eller fyra och ville gå i rosa klänning till förskolan, vilket är ... inledningsvis tyckte var lite såhär, "alltså de är klart han ska få göra det, men hur tas det emot?" För jag vet att grupptricket bland så små barn, de kan bli ... De kan vara jäkliga mot varandra för redan där finns de normer om hur man ska se ut och bete sig, så det hade jag svårt för. Men han gick iväg med det till förskolan och de var inga konstigheter.

Det kan tolkas som att Alfred, genom sina positiva erfarenheter från barndomen, uppfostrar sin egen son på basis av att motsätta sig en av hegemonins grunder. Att Alfred upplevde en rädsla över hur hans son skulle tas emot när han överskred det som kan anses traditionellt pojkaktigt, kan vidare tolkas som att det finns vissa risker som är förenliga med att frånga en av hegemonins grundpelare. I likhet med detta berättade Felix att han alltid varit uppvuxen med att tänka fritt och gå sin egen väg, vilket blivit en självklarhet för honom. Detta visade sig bli en styrka när han sedan började arbeta inom hantverkarbranschen. Han sa:

Det är rätt många normer och en speciell kultur inom hantverk, alltså inom byggbranschen och jag har ju varit emot den rätt länge liksom... men att jag har varit vegetarian och liksom ... kanske inte varit så macho ... Jag är inte den personen som blir påverkad av ... kanske lite old fashion-gubbar direkt ...

Det kan tolkas som att Felix uppväxt med att gå sin egen väg även gjort att han inte känner några större påtryckningar från det han benämner som "old-fashion"-gubbar eller att behöva infinna sig i macholedet. Att han tar upp valet av att vara vegetarian som något uppseendeväckande bland andra män kan tyda på, som Connell (2005) beskriver, att män underordnar varandra genom feminina egenskaper eller karaktärsdrag. Däremot ter det sig

som att detta underordnande inte påverkat Felix nämnvärt. Det kan tolkas som att hans personliga erfarenheter från uppväxten gjort honom trygg i den maskulinitet han själv valt.

Alfreds och Felix personliga erfarenheter indikerar på att mödrar kan vara med och konstruera samt förändra maskuliniteter. I deras fall kan det tolkas som att mödrarnas uppfostran till viss del gjort att de inte påverkats av machoideal eller uppdelning mellan pojkaktigt och flickaktigt. Det faktum att Felix och Alfred valt att gå sin egen väg indikerar i likhet med Connells (2005) teori att nya grupper av män kan konstrueras i hegemonins föränderliga flöde, vilket även medför att nya grupper av maskuliniteter kan utmana de gamla förhållningssätten.

5.2.2 Fadersfigurer

Två av fäderna hade erfarenhet av att deras egna pappor varit frånvarande. Detta fungerade som en anti-inspiration för dem. Charlie berättade om hur hans pappa var:

Man kan säga att jag kallade det McDonalds-pappan. Han kom, vi gick och åt på McDonalds och sen försvann han. Så kunde det antingen gå någon månad eller något år innan jag träffade honom igen. Jag har väl alltid haft den känslan att så vill jag aldrig vara som pappa själv. Jag vill alltid vara där, finnas där. Även om jag kallar min pappa "pappa" så ser jag inte riktigt honom som min pappa och så vill jag verkligen inte att min son ska känna för mig.

I likhet med detta tog Benjamin upp hur han anti-inspirerats av sin egen pappa:

... Jag vill inte vara en sån där som bara sticker från sina barn när ... knappt framtänderna har kommit fram och kommer tillbaka vi elvaårsåldern, och sen besöker dig typ varannan vecka. Och sen typ när de väl plockar upp dig så får man sitta och titta på fotboll på tv:n en hel jävla eftermiddag ... jag vill inte vara så med mina barn ... min pappa är den sämsta farsan enligt mig, och ... jag vill inte sluta upp som honom.

Benjamins och Charlies berättelser indikerar att deras personliga upplevelser har påverkat hur de ser på barnuppfostran och vilket emotionellt ansvar de anser att en pappa ska ta. Detta kan kopplas till kritiken mot Connells teori, nämligen att den brister i att ta hänsyn till mäns personliga erfarenheter från barndomen, vilka kan ha påverkat dem i vuxen ålder (Karlsson, 2019). Benjamin berättade även om hur han hade en brokig uppväxt och ett destruktivt liv. Han sa: "Jag säger inte att jag hade den sämsta uppväxten men jag hade inte heller den bästa uppväxten. Och därefter fick jag själv liksom börja typ vara min egen jävla farsa ...". Till följd av detta tyckte han det var viktigt att skapa goda rutiner för sina egna barn och att de skulle veta tydliga gränser. Han ville lära dem att vara i tid, att vara respektfulla, att ta sitt ansvar och att inte skylla ifrån sig. Det som vid en första anblick kunde tolkas som ett auktoritärt beteende och uppfostran hos Benjamin, med koppling till hegemonisk maskulinitet, kan därmed istället tolkas som en slags upprättelse från smärtsamma erfarenheter vilket även satt spår i hans personlighet. Denna analys bidrar således till en nyansering av hur faderskap konstrueras och kan även ses som ett komplement till Eerola och Mykkänens (2015) tidigare forskning om hur faderskapsroller inte alltid behöver uppstå i en form av könsbundenhet.

Till skillnad från detta lyfte Dante upp att han inspirerats av sin närvarande och delaktiga pappa. Han sa:

[Min pappa] var ... väldigt ... delaktig och närvarande när jag var liten. Han var lärare ... vilket gjorde att han var ju ofta hemma typ såhär vid 13–14 på dagarna under hela min ... alltså säg mina första tio år eller någonting ... mamma och pappa var ju [också] ganska noga med att... nu ska jag inte säga att det var exakt jämt uppdelat men ... det var alltid pappa som lagade maten hemma ... båda hjälptes åt att städa ... Ja men ... han var ju betydligt mer delaktig än många andra ... pappor.

Enligt Eerola och Mykkänen (2015) tidigare forskning finns det män som gör avkall på hegemoniska ideal och närmar sig feminina värden. Det kan tolkas som att dessa män utgör viktiga förebilder som bidrar till nyanserade former av maskuliniteter, vilket kan ses i Eriks fall.

5.2.3 Biologin

Av alla pappor som intervjuades var det främst Benjamin som refererade till biologins betydelse när han pratade om hur han och hans fru skiljde sig åt som föräldrar. Bekkengen (2002) menar att biologiska skillnader mellan män och kvinnor får konsekvenser för föräldrasynt, bland annat genom att det förstärker tanken av att fäder och mödrar skulle skilja sig åt i sitt föräldraskap. Det kan tolkas som att Benjamin exemplifierar detta genom att säga:

Alltså barnen kommer ju alltid välja sin mamma. Alltså jag kan ta dem till Gröna Lund, jag kan bjuda dem på världens största glass, ... chips, cola, ... göra tusen teckningar med dom, måla deras naglar och skit. Men jag kommer fortfarande aldrig ligga på mer pluspoäng än vad mamma gör ...

På frågan vad Benjamin trodde att detta berodde på svarade han att mamman har en starkare koppling till sina barn som byggs upp genom att modern bär och ammar barnet. Detta kan analyseras utifrån Bekkengen (2002) som skriver att ojämställdhet i föräldraskapet kan härledas till om föräldrarna upplever tveksamheter kring huruvida båda faktiskt kan dela på ansvaret samt knyta känslomässiga band till barnen. Utifrån detta kan det tolkas som att faders försök till att bilda känslomässiga band till sina barn kan påverkas av deras inställning kring deras egen betydelse. Möjligtvis skulle det kunna medföra att barn "lär sig" att välja modern i första hand varje gång de behöver känslomässigt stöd eller få utlopp för sina känslor, genom det faktum att modern gör sig tillgänglig. Det kan därmed tolkas som att män, genom att hänvisa till den biologiska aspekten, blir befriade från en viss del av föräldraansvaret.

I motsats till detta sa Emil följande:

... rent biologiskt, ska man amma ett barn så är det ju klart att då har ju kvinnor såklart en fördel men jag tänker mig mera att ... de sakerna som bägge könen kan göra rent biologiskt tänker jag ju mig att bägge ska klara av, förväntas klara av det egentligen.

Många fäder kan känna en form av utanförskap under själva amningsperioden, däremot resulterar samhällets basunerande av den faderliga utanförskapskänslan i att män tror att de inte kan göra något åt utanförskapet (Bekkengen, 2002). Utifrån detta kan det dock tolkas som att Emil, genom sitt förhållningssätt, inte nödvändigtvis upplevt en utanförskapskänsla i sitt faderskap genom att ifrågasätta biologins betydelse för anknytningen. Detta kan tyda på att Emil har utformat sitt faderskap på det sätt han själv velat och inte i enighet med utanförskapet. Möjligtvis gäller detta även Dante. När han fick sitt första barn för lite mer än 10 år sedan, upplevde han följande:

Ja men det var många som sa ... det är ju bara mamman som gäller ... den första tiden, och det är ju dem som ammar och ... det går ju inte att bli någon betydelsefull person den första tiden ... Det var väl den här allmänna uppfattningen som dom flesta gav till mig. Och då blev jag lite såhär ... men att jag blev liksom att "nej men fan nu ska jag ... fan i mig se till att bli betydelsefull redan från början".

Det kan därmed tolkas som att Dante, Emil och Benjamin utgör två olika exempel på hur biologiska aspekter kopplat till faderskap kan gå in och påverka, eller inte påverka, tankar om vad det innebär att vara pappa. Det är möjligt att Benjamins tankesätt utgör en förklaring på varför han tänker att han inte kan göra något åt sin position som andrahandsförälder. Dantes och Emils tankesätt kan istället tolkas som att utanförskapskänslan sporrade dem till att bli det motsatta, det vill säga involverade, vilket även kan ha bidragit till att de format sitt faderskap som de själva velat.

Benjamin berättade vidare om att han trodde det tog längre tid för män att acceptera tanken av att sätta sig själva sekundärt i förhållande till barnen och offra sin egentid. Han sa:

Just det här med egentid ... Den biten vill jag inte offra och det är på grund av att jag behöver den för att kunna återhämta mig och kunna vara förälder ... Ibland kan det vara svårt att bara sätta sig själv i andra hand medan liksom min fru ... hon klarade det galant ... hon kan ju lättare sätta barnen i första hand och jag kan vara lite mer egoistisk på den fronten ... Alltså jag föredrar inte att gå och träffa polarna än att umgås med mina barn, men jag kanske går en gång för mycket.

När Benjamin fick en följdfråga på varför han trodde att hans fru klarade av att sätta barnen i första hand sa han: "alltså nu låter jag ju som en grottmänniska men det är ju fan modersinstinkten liksom. Det är ju tyvärr det". Rent analytiskt är detta intressant eftersom Bekkengen (2002) menar på att fäder ofta prioriterar parrelationen och egentiden i första hand, medan mödrar främst prioriterar barnen. Det kan därmed tolkas som att Benjamins prioriterande av egentid, med hänvisning till biologins natur, upprätthåller mannens överordnande kvinnan i enighet med Connells (2005) teori om hegemonisk maskulinitet. Detta eftersom männens fria handlingsutrymme, i enighet med Bekkengen (2002), utgör ett hinder för kvinnors handlingsutrymme, på grund av att männen *tar* sig ann egentiden medan kvinnan *får* den. Det kan således tolkas som att män överordnas till följd av hur de väljer att agera vilket även kan bidra till att fäder i större utsträckning kan välja hur engagerade de vill vara som förälder.

5.3 Jämställdhet och maskulinitet

5.3.1 Låga förväntningar

När fäderna fick frågan om de upplevde att det fanns fördomar kring hur en pappa ska vara respektive inte vara, gav de liknande svar. Emil berättade att den traditionella mansrollen är tätt förknippad med att en pappa inte klarar av och inte bör lägga sig i hur barnen uppfostras eller sköts, utan att detta var ett kvinnogöra. Han upplevde dessutom att det förväntades av en pappa att inta en passiv roll i föräldraskapet. Emil beskrev även hur omgivningen reagerat när han gått emot detta som han tycker sig anse är fördomen:

Folk blev nästan förvånade när vi var på restaurang och mitt barn behövde gå på muggen ... att jag gick och bytte trots att mamman var med. Det är ju sällan någon säger någonting om det ... och det kan ju också vara så att jag upplever det så fast de faktiskt inte tycker så men det är vad jag upplever ... Man förväntas inte kunna ta hand om barnet på samma sätt som kvinnan gör.

Ena grundtanken i Connells (2005) teori är att män alltid är överordnade kvinnor. I detta sammanhang kan det tolkas som att detta överordnande upprätthålls av den förutfattade meningen om att fäder inte skulle kunna ta samma ansvar över sina barn som mödrar. Det kan även tolkas som att Emil i praktiken går emot detta överordnande men att osäkerheten huruvida omgivningen reagerar eller inte, potentiellt kan härledas till den hegemoniska tolkningsramen. Connell (2005) menade på att det överordnade maskulinitetsidealet utgör tolkningsramen för hur människor tror att olika sociala praktiker ska se ut och hur olika samhällsstrukturer bör byggas upp. Det kan tolkas som att den gamla tolkningsramen för vad en pappa kan tänkas göra till viss del lever kvar i Emils medvetenande, vilket således skulle kunna förklara hans upplevelse av att sticka ut när han frångår den.

I likhet med detta lyfter Charlie hur han, under sin föräldraledighet, upplevde att folk kunde ge blickar när han var ute och gick med barnvagnen. Han sa: "jag fick den här känslan av att vart är mamman? Just den här känslan av att det är något som saknas, varför jag var själv med mitt barn. Som att det vore någonting onaturligt". Dante berättade även att han alltid stört sig på folk som antytt att det ska vara på ett visst sätt för att han är man. Han sa:

... men jag har nog alltid stört mig på, och det tror jag är ... den här feministiska analysen, att jag alltid stört mig på folk som säger att ... "såhär är du för att du är man". Och det har väl liksom ändå inspirerat mig mycket i att våga ... pröva tänja på gränserna, pröva tänja på den boxen som ... traditionellt sett är den jag förväntas vara i. Och sen har det ju blivit... det har ju blivit total katastrof ibland liksom när jag försökt göra det men, det har också blivit jättebra många gånger.

Det kan tolkas som att Emil, Charlie och Dante på olika sätt gjort motstånd till den gamla tolkningsramen av maskulinitet och faderskap. Däremot kan det resoneras kring huruvida det utmanandet skapar en ensamhetskänsla eller utanförskap i faderskapet. Dante berättade att han många gånger upplevde att han inte pratade samma språk som många andra pappor vad gäller synen på sin föräldraroll. Han sa: "Jag har väl många gånger känt mig ganska ... ensam i hur man ser på sin papparoll". Han upplevde att det många gånger var mycket

enkla att prata med mammor. Även Emil pratade om att han på Öppna förskolan föredrog att vara med mammorna framför papporna. Han sa:

Och sen tycker jag också att de flesta pappor som är på de där träffarna brukar vara ganska tråkiga och hålla sig för sig själv, så jag föredrar ju att umgås med mammorna oftast ... När det är större träffar står papporna för sig själva och ... pratar fotboll eller någonting och att mammorna är, ja också pratar sinsemellan men gör det från sandlådekanten.

Detta skulle kunna tolkas som att männen, i enighet med Connells (2005) tanke om utmanandet av rådande maskulinitetsideal, har utmanats till den grad att det inte längre är försvarbart att avstå från Öppna förskolan som pappa. Att papporna på träffarna håller sig för sig själva och pratar om fotboll, kan till viss del betraktas som traditionellt maskulint och kan således tyda på en osäkerhet av att frångå en hegemonisk maskulinitet. Detta kan delvis stämma överens med den tidigare forskningen på män som inte kände sig tillräckligt manliga innan faderskapet och således initierade maskulina drag efter faderskapet (Hunter m.fl., 2020). Det kan därmed tolkas som att männen antagligen röner positiv uppmärksamhet för att komma till Öppna förskolan, samtidigt som de bevarar sin maskulinitet genom att gömma sig bakom samtalsämnen som anses traditionellt maskulina. I längden kan det tolkas som att det är Emils förhållningssätt som utmanar rådande maskulinitetsideal, medan de övriga männen istället kan betraktas som delaktiga till att en hegemoni upprätthålls.

Ur ett analytiskt perspektiv indikerar detta på en kamp om hegemonisk status. Offer och Kaplan (2021) menar på att den traditionella maskulinitetsideologin och den nya maskulinitetsideologin tävlar om att vinna hegemonisk mark. I spåren av denna kamp kan det tolkas som att nya grupper av maskuliniteter växer fram och i enighet med Connell (2005) utmanar de gamla grupperna. Möjligtvis bidrar detta till en polarisering, där männen inte riktigt kan eller är villig att mötas, eftersom mötet skulle kunna kosta i status. Det trygga blir då att vända sig till likasinnade, men de män som befinner sig utanför den givna tolkningsramen riskerar då att bli ensamma. Benjamin upplevde dock att han kunde prata med andra pappor och sa: "man får ju mycket respons, alltså när man väl pratar om sina barn med någon annan som är farsa. Att man upplever ... ofta samma frustration och liknande upplevelser". Möjligtvis utgjorde Benjamin och dessa pappor en sammansättning män inom samma maskulinitetsgrupp, vilket skulle kunna förklara hans upplevelse av samförstånd.

5.3.2 Föräldraledighet

I Sverige betraktas fördelning av föräldraledighet som en av de främsta indikatorerna på jämställdhet (Almqvist & Duvander, 2014). Genom intervjuerna blev det tydligt att samtliga fäder varit föräldralediga med sina barn och tagit avstånd mot fördomen om att modern är den som är hemma med barnet. Detta kan tolkas gå i linje med kritiken mot Connells teori, där det nya hegemoniska är att aktivt ta avstånd från det som tidigare ansågs vara det manliga idealet (Karlsson, 2019). Detta tyder på att män idag erhåller en form av erkännande och hegemonisk status genom att ta avstånd från idén om att de inte skulle kunna vara föräldralediga. Benjamin fick frågan om han upplevt något speciellt bemötande från sin omgivning när han var föräldraledig. Han svarade nej på den frågan och sa även

att det kändes som en solklar lösning. Beslutet om föräldraledighet kan således förstås med utgångspunkt i vad som anses vara det nya manliga idealet i dagens samhälle. I likhet med Benjamin lyfter även Felix att föräldraledigheten var något han betraktat som självklart och något han sett fram emot, men lyfte även hur synen på föräldraledigheten kunde se ut på hans arbetsplats inom hantverkarbranschen:

Men jag vet bara när jag skulle gå på min föräldraledighet med vår 3-åring ... Jag skulle vara hemma ett år och det har ju varit självklart ... jag vill vara hemma med mitt barn liksom. Det har [jag] ju sett fram emot. [Men] jag vet jättemånga kollegor och arbetsledare som liksom ... dom var ju inte ens hemma sina tio dagar när ... barnet föds ... dom blev tokiga och gick och jobba istället.

Att Felix och Benjamin betraktat sin föräldraledighet som något självklart går i linje med Kaufman m.fl. (2017) som konstaterat att inställningen till jämställdhet bland unga vuxna i Sverige står sig stark. Det faktum att attityden till föräldraledighet såg annorlunda ut på Felix arbetsplats kan jämföras med det Connell (2005) skriver om att det inte finns någon universell hegemonisk maskulinitet utan att den kan skifta beroende av sociala sammanhang. Det kan därmed tolkas som att Felix arbetsplats utgör ett socialt sammanhang där den mer traditionella maskuliniteten verkar dominera. Även Emil berättade om hur hans ansökan om föräldraledighet mottogs på hans arbetsplats inom Data och IT. Han skulle vara föräldraledig ett år och chefen hade svarat med ett: "Oj, oj, det var ... nej men ... Det är väl bra i och för sig. Det kan ju pappor också vara". Detta indikerar, i likhet med Felix arbetsplats, hur traditionell och modern maskulinitetsideologi interagerar med varandra. Det kan därför tolkas som att det är viktigt att arbetsplatser främjar ett positivt klimat för föräldraledighet. Dels eftersom Bekkengen (2002) konstaterat att normer och diskurser om föräldraledighet på arbetsplatser hänger ihop med mäns syn på vad som anses manligt, dels för att Almkvist och Duvander (2014) konstaterat att män som tar ut föräldraledighet också tenderar att ta mer ansvar över barnomsorgen.

Vidare har Johansson (2011) konstaterat att föräldrar möter individuella utmaningar vad gäller familjeliv och arbetsliv, vilka de tenderar att lösa på egen hand utifrån sina egna förutsättningar. I likhet med detta lyfte både Charlie och Alfred hur delad föräldraledighet inte kan tas för givet. Charlie nämnde bland annat att den ekonomiska aspekten kan påverka vem som är föräldraledig men sa även: " ... har man möjligheten så tycker jag att det ska [delas] lika ... Både för ens egna skull som förälder men även för barnets skull". Även Alfred lyfte upp den ekonomiska aspekten och hur det kan påverka föräldraledigheten. Han berättade att han och hans fru delat lika för att de haft förutsättningar att kunna göra det. Samtidigt är han delvis skeptiskt till de tre pappamånaderna. Han sa:

Jag kan väl uppleva att många tycker att det är onödigt med dem här tre fasta månaderna till pappan, att "varför ska det vara så" och till viss del kan jag hålla med om det för att ... ponera att min fru är arbetslös och jag jobbar, men jag är tvungen att ta ut 3 månaders föräldraledighet då ... skulle ... varan ekonomi inte ... gå ihop. Då har vi tre månaders föräldraledighet som brinner inne ... Samtidigt så förstår jag ju för att [enligt] statistiken så är ju män betydligt mindre föräldralediga ...

Alfreds tankesätt indikerar att han inte vill att utomstående ska kunna bestämma hur han och hans fru ska fördela föräldraledigheten. Detta kan tolkas gå i linje med kritiken om att

alla män inte strävar efter makt i ett patriarkalt samhälle, utan snarare kan uppleva en rädsla för att bli kontrollerade (Karlsson, 2019). Charlie pratade även om hur vissa av hans vänner valt att knappt ta ut någon föräldraledighet och hur han tänkte kring det. Han sa:

... vissa av mina vänner som exempelvis inte har varit knappt föräldraledig överhuvudtaget ... det är inget jag tycker att de gör fel eller så, utan det är klart det är deras liv, de får välja själv. Men jag känner spontant att ... dom kan missa något otroligt mycket i att inte vara exempelvis föräldralediga och umgås med sina barn. Och för dem är det inga problem, de vill hellre jobba. Jag tänker att ... man kan vara hemma mer.

Till skillnad från analysen utifrån kritiken menade Connell (2005) att den delaktiga maskuliniteten ofta gör avkall på sin överordnande position inom den egna familjen genom att exempelvis delta i hushållssysslor eller dela på föräldraledigheten, men samtidigt blundar för övergripande ojämlikheter. Utifrån detta kan det tolkas som att Charlies val att vara föräldraledig, i kombination med att han försvarar sina vänners val, blir en delaktig maskulinitet. Alfred påtalar visserligen att det finns statistik som visar på att betydligt färre män är föräldralediga vilket kan tyda på att han inte blundar för övergripande ojämlikheter. Samtidigt kan det tolkas som att han försvarar individers rätt att välja själva, vilket ur ett strukturellt perspektiv kan tolkas som att blunda för övergripande ojämlikheter.

5.3.3 Obetalt hem- och underhållsarbete

När det handlar om en jämställd arbetsfördelning av det obetalda hem- och underhållsarbetet lyfte Charlie, Dante och Emil att det inte handlade om att göra exakt hälften var eller exakt samma timmar. För Charlie handlade det om att det ska vara likvärdigt i hur mycket vardera personen gör men inte att den ena ska plocka i och den andra ur diskmaskinen. Dante nämnde att det handlade om att växeldra och hjälpa varandra för att alla skulle må bra. Emil menade på att jämställdheten inte skulle mätas med en linjal, utan att det handlade om att fördela och hjälpas åt. Han sa:

... Vi hjälps ju åt med det mesta ska jag säga. Vi delar upp hushållsarbetet. Jag städar alltid toaletterna och dammsuger. Min fru tar hand om blommorna och sånt där ... Hon gör väl kanske några mer grejer, men då gör jag å andra sidan sådana saker som att tvätta alla fönsterna och städar garaget, jag tar allt underhållsarbete av huset som krävs och skruva och spika och såna där grejer liksom, så där hjälps vi åt.

Ur ett analytiskt perspektiv är det intressant att Emil uttrycker sig i vi-form vad gäller att hjälpa till och inte i jag-form. Det kan tolkas som att Emil anser att båda har lika stort ansvar över det obetalda hemarbetet, till skillnad från "jag hjälper till" som kan tyda på att det egentligen är kvinnans ansvarsområde där mannen enbart underlättar arbetsbördan. Samtidigt påtalar Emil även hur han ändock på något sätt kompenserar fruns hemarbete genom att göra lite mer underhållsarbete. I likhet med detta lyfte Benjamin att han blivit familjens vaktmästare, som han även upplevde var en norm som han borde uppfylla. Han sa:

... När vi kommer till vårt landställe ... jag hamnar alltid i den rollen att jag får ju ta hand om liksom fasaden, ... blomrabatten, ... gräsmattan ... Men om inte jag lever upp till det, då kommer ju inte skit, alltså ingenting hända. Och så då är det bara att bita i äpplet och bara fan jag måste vara liksom vaktmästaren nu.

Emil och Benjamin beskriver det som SCB (2022) skrivit i sin rapport angående att män tenderar att lägga mer tid på underhålls- och reparationsarbete när det gäller hushåll och fordon. Samtidigt har Borgqvist m.fl. (2018) konstaterat att normerna och förväntningarna som existerar på faderskap förändrats över tid, vilket resulterar i att fäder kan famla mellan vad de tänker och vad de gör. Det kan tolkas som att detta famlande syns i Emils och Benjamins fall. Detta eftersom Emil säger att han är delaktig i hushållsarbetet, vilket även Benjamin påvisat tidigare i resultatdelen, samtidigt som de gör mer av underhållsarbetet. Deras beskrivning av deras faderskap och deras delaktighet i det obetalda hemarbetet kan således även liknas med Eerola och Mykkänens (2015) studie där fäder lärt sig presentera ett föräldraskap utifrån den bild samhället producerat av "den moderna fadern".

Samtidigt som Benjamin talade om vaktmästeriet i en negativ klang, motsäger han detta senare genom att säga hur han och hans fru delar upp utefter vad de är bra på. Han sa:

Hon är mycket bättre på att städa än vad fan jag är. Även om jag städar så kommer hon tillbaka ... sen och drar en dammsugning till ... Hon kanske är bättre med hemmet, men jag kanske är bättre på att fixa hemma. Och så på det sättet så blir vi jämställda ...

Detta kan liknas med det Bekkengen (2022) skriver angående att kvinnan kan omyndigförklara mannen genom att påstå att hon föredrar att göra något själv. Situationen som Benjamin nämner där hans fru kommer och dammsuger efter att han gjort det kan tyda på ett omyndigförklarande som vidare medfört att Benjamins fru tar sig ann detta ansvar. Det kan därmed tolkas som att Benjamin blir, som Bekkengen (2022) benämner det, befriad från att ta sitt ansvar.

I likhet med att dela upp arbetet beroende på vad respektive person är bra på, beskriver Alfred att de gjort liknande. Han berättar att de har delat upp hushållssysslorna där frun lägger barnen medan han står i köket och lagar mat, diskar eller slänger sopor. Motiveringen till uppdelningen var: "jag tycker inte det är jätteroligt att lägga barnen för när jag ska lägga barnen så är det fyrtiofem minuters bråk medan min fru fixar de på en kvart". Att fördela lika, dela utefter vad de är bra på och utefter vad som får respektive att må bra av, verkar vara något som dessa fäder anser är ett sätt för att få det obetalda hemarbetet att bli jämställt. Detta kan tolkas gå i linje med Kaufman m.fl.'s (2017) studie kring att attityder gentemot att dela lika på hushållssysslor ökat.

Vidare återkom flera av fäderna kring utmaningen av att fastna i roller. Det kan tolkas som att det tidigare nämnda systemet där arbetssysslor fördelas utefter vad vardera personen är bra på och vad som får vardera person att må bra, är faktorer som bidragit till detta. Dante berättade att denna rollfördelning kunde resultera i frustration och mena därför på att kommunikation var viktig. Han sa:

... ibland så upplever jag att jag drar ett väldigt stort lass och ibland upplever hon att hon drar ett väldigt stort lass och då försöker man prata om det och då försöker man hitta förändringar som kan leda till att man är mer tillfreds ... Min fru tvättar ju, jag skulle säga nittio procent liksom ... Så att det blir ju ändå sådana uppdelningar liksom och dom kan ju kännas jävligt tråkiga ... jag tänker liksom att frustrationen kan ju likväl ... handla om det här liksom ekorrhjulet.

I likhet med detta ekorrhjul berättade även Felix att det är lätt att fortsätta köra på med det som fungerar. Han menade att detta kan leda till att någon blir slutkörd. Felix lyfte därför att det krävs att de kompromissar “till 1000 procent” och inte låser sig fast vid att det ska se ut på ett visst sätt. Detta kan delvis indikera på Gruson-Wood m.fl.’s (2022) studie som konstaterat att det kan uppstå en känslomässig belastning och en känsla av misslyckande när män förväntas vara delaktiga i hushållsarbetet, arbeta, fokusera på parrelationen och uppfostra barnen. Skillnaden från studien är att Dante och Felix, genom sina ord, indikerar att denna känslomässiga belastning kan gälla även deras kvinnliga respektive. I samband med detta pratade Alfred och Charlie om hur dem tillsammans med sina partners skulle vilja gå ned i arbetstid i framtiden för att få mer tid för familjelivet. Deras tankesätt går emot Borgkvist m.fl.’s (2018) studie som menar på att männen önskar att vara involverade men ändå närmade sig traditionella könsroller gällande arbetslivet. Det kan tolkas som att detta kan bidra till en sundare fördelning av det obetalda hushållsarbetet.

6 DISKUSSION

I detta kapitel diskuteras resultaten som framkommit av den tematiserande analysen. Resultaten redogörs mot bakgrund av den tidigare forskningen och det teoretiserande kapitlet, vilka sedan mynnar ut i studiens slutsatser. Avslutningsvis förs även en metodologisk diskussionen kring studiens styrkor och svagheter.

6.1 Resultatdiskussion

Syftet med denna studie har varit att analysera hur fäders syn på faderskap i relation till hegemonisk maskulinitet och jämställdhet kan påverka föräldraskapet. Detta har uppfyllts med hjälp av frågeställningarna: Vad innebär faderskap för män? Vad formar männens faderskap? Hur resonerar fäder kring jämställdhet i föräldraskapet?

6.1.1 *Vad innebär faderskap för män?*

Samtliga fäder återkom till delaktighet och ansvarstagande i den vardagliga omsorgen av sina barn, men de fäste även stor vikt vid emotionell närvaro och tillgänglighet. Det handlade inte om att vara en försörjare utan snarare om att vara engagerad och involverad i barnet. En av sex fäder pratade även om den planerande aspekten i vardagen och tillvaron. Däremot bör det poängteras att pappan var färdigutbildad socionom och således kan ha uppmärksamats på problematiken att fäder inte tar lika mycket ansvar kring planering av familjelivet, vilket kan ha påverkat hur han ser på sitt faderskap. Det kan således vara av intresse att vidare undersöka hur olika typer av socioekonomiska förutsättningar påverkar männens uppfattning av maskulinitet, faderskap och jämställdhet. För en av fäderna innebar faderskapet även att inta en auktoritär roll, vilket förknippades med normer av vad som

anses manligt. Detta skilde sig från några andra fäder som pratade om det auktoritära faderskapet som något förlegat och något de ville ta avstånd från. Fädernas delaktighet och engagemang vad gäller omsorgen av sina barn har därmed visat sig gå i linje med hur det nya faderskapet och den nya maskulinitetsideologin omskrivs i den tidigare forskningen (Offer & Kaplan, 2021; Johansson, 2011; Kaplan m.fl., 2017).

När det gäller fädernas syn på faderskap i relation till hegemonisk maskulinitet är det något tvetydigt huruvida det nya hegemoniska, i enighet med kritiken mot Connells teori, är att ta avstånd från det som förr ansågs som manligt (Karlsson, 2019). Det som talar för detta är att många av fäderna pratade om hur de tog avstånd från machokultur, hur de försökte motarbeta skillnaderna mellan pojktigt och flickigt, samt hur de ansåg att det vara förlegat att enbart frun eller sambon skulle ta hand om hemmet och vara föräldraledig. Det som talar emot detta är att en av fäderna försökte leva upp till en auktoritär och disciplinär maskulinitet, i enighet med normer och ideal om traditionell maskulinitet. Med andra ord står fäderna och stampar mellan att å ena sidan vinna samhällets acceptans och erkännande i förhållande till nya maskulinitetsideologin och det nya faderskapet, å andra sidan erhåller en slags hegemonisk status genom att hålla fast vid traditionell maskulinitetsideologi. Det mest entydiga resultatet blir därmed, i enighet med Offer & Kaplan (2021), att ny och traditionell maskulinitetsideologi verkar tävla om inflytande vad gäller hegemonisk status.

6.1.2 Vad formar männens faderskap?

Svaren på andra frågeställningen resulterade i vilka bakomliggande orsaker som potentiellt kan härledas till fädernas syn på faderskap. Det kan konstateras att personliga erfarenheter är den gemensamma nämnaren som påverkat alla fäder i studien. Negativa erfarenheter, i form av avsaknad av en närvarande och ansvarstagande fadersfigur, har motiverat vissa av männen till att utveckla en faderskapsidentitet som skiljer sig från det de själva har erfarit. Trygga erfarenheter från modersfigurer såväl som fadersfigurer verkar även forma männens maskulinitet och bidra till att fäderna vågar tänka annorlunda vad gäller traditionell maskulinitet och machokultur. Däremot skiljde det sig åt huruvida fäderna ansåg att biologiska aspekter formade deras fader- och föräldraskap. En av fäderna formades i enighet med tron om att biologiska aspekter gör att barnen väljer modern i första hand, vilket överensstämmer med tidigare forskning om hur män härleder sin utanförskapskänsla i föräldraskapet genom moderns biologiska övertag (Hunter m.fl., 2020). Andra formade sitt faderskap genom att motsätta sig påståendet om att biologin skulle begränsa deras föräldraförmåga.

6.1.3 Hur resonerar fäder kring jämställdhet i föräldraskapet?

Av studiens sista frågeställning påvisades följande. Det första var att samtliga fäder pratade om hur de själva varit föräldralediga, samtidigt som de rådde viss osäkerhet kring huruvida det var rätt väg att gå för att uppnå jämställdhet i föräldraskapet. Det andra var att ingen av papporna ansåg att jämställdhet, vad gäller obetalt hem- och underhållsarbete, handlade om att dela lika på sysslorna. Istället menade de på att jämställdhet uppnåddes genom att avlasta

varandra och dela på sysslorna utefter vad respektive mådde bra av. Det tredje var att fäderna trots detta upplevde att det var lätt att fastna i en viss rollfördelning, vilket kunde orsaka frustration eller trötthet både hos dem själva eller hos deras partner. Det fjärde var att vissa av papporna, till följd av en medveten ansträngning mot ökad jämställdhet i föräldraskapet, upplevde en ensamhet i sitt faderskap. Det mest slående var dock att samtliga fäder framhävde en medvetenhet kring jämställdhet som något viktigt, vilket överensstämmer med att positiva attityder till jämställdhet i Sverige står sig starka (Kaufman m.fl., 2017).

När det gäller fädernas syn på faderskap i relation till jämställdhet kan det härledas till två olika förhållningssätt. Det ena förhållningssättet tyder på att jämställdhet kan användas som täckmantel i faderskapet, för att samtidigt kunna upprätthålla en överordnad position. En av fäderna pratade exempelvis om sin delaktighet i hushålls- och underhållsarbete samt barnomsorgen, vilket initialt fick honom att framstå som att han gjorde avkall på sin överordnade position. Sedan övergick han till att förklara hur modersinstinkten alltid står över fadersinstinkten, vilket således blir en täckmantel för att inte behöva vara fullt lika involverad eller ansvarstagande som pappa. Andra fäder pratade även om hur de själva varit föräldralediga och att det varit en självklarhet samtidigt som vissa försvarade att andra pappor eller familjer prioriterade annorlunda. Detta förhållningssätt går i linje med Connells (2005) teori om delaktiga maskuliniteter där fäderna på individnivå är delaktiga i arbetsfördelning och ansvar men samtidigt blundar för övergripande ojämlikheter. Det andra förhållningssättet tyder istället på att fäderna, i relation till jämställdhet, gjort avkall på sin överordnade position. Detta genom att exempelvis vara delaktiga i den planerade aspekten av föräldraskapet eller genom att ifrågasätta samt utmana samhällets bild av modern som primär omsorgsgivare.

6.2 Metoddiskussion

Fäderna som deltagit i studien har rimligtvis till viss del velat framhäva sig själva som medvetna och ansvarstagande. Vår ursprungliga önskan var att försöka nå fäder som inte var lika positivt inställda till jämställdhet, för att analysera deras syn på faderskap, maskulinitet och jämställdhet i föräldraskapet. Detta visade sig däremot bli svårt. Med tanke på utmaningen att få tag på respondenter var online-intervjuerna en fördel. Nackdelen kan däremot ha varit att vissa av fäderna stannat tidigare i sina svar och att vissa känsliga frågor undveks att utvecklas. Det skulle ha kunnat undvikas genom fysiska intervjuer eftersom Bryman (2018) skriver att dem blir personligare.

En annan kritisk aspekt handlar om att syftet med studien endast omfattade fäder och deras syn på jämställdhet, men att alla fäder resonerade kring jämställdhet i relation till sin fru eller sambo. Eftersom vi däremot inte intervjuade deras respektive gick vi miste om moderns eventuella synpunkter på beskrivningen av det jämställda föräldraskapet. I analysen kunde vi därför aldrig veta om den bild som fäderna gett var en bild som deras partner skulle dela och det kan ha påverkat resultatet av analyserna. Om studien upprepats hade däremot samma beslut fattats eftersom det har, enligt Flouri och Buchanan (2003), forskats mindre om faderskap än moderskap.

Däremot är det möjligt att denna studies urval av fäder utgör en grupp, vars klass och utbildning inte är representativt för de klienter som vanligtvis vänder sig till socialtjänsten för råd eller stöd. Att fäderna som intervjuats i denna studie möjligtvis kan utgöra en ny grupp av maskuliniteter, i enighet med Connells (2005) teori om att nya grupper av maskuliniteter kan växa fram i spåren av att tidigare maskulinitetsideal utmanats, behöver inte vara synonymt med att alla fäder som möter socialtjänsten håller på att förändra sin syn på faderskapet i samma utsträckning. Hade studien valt ett urval av fäder med annan socioekonomisk bakgrund hade resultaten således kunnat bli helt annorlunda och därmed även mer användbara för vissa socialarbetare inom myndighetsutövning.

Under de sex intervjuerna fick vi varierande svar på intervjufrågorna, vilket således innebär att vi inte kunnat uppnå en teoretisk mättnad. Bryman (2018) skriver att kriterierna för när en teoretisk mättnad kan anses vara uppnådd i en studie är svårtolkat. En riktlinje är att urvalsunderlaget ska vara av en viss storlek och att det inte längre ska uppkomma ny information i deltagarnas svar. Avsaknad av teoretisk mättnad i vår studie är en konsekvens av antalet deltagare men även att begreppet jämställdhet i relation till föräldraskap inte avgränsades till en viss jämställdhetsaspekt samt att intervjufrågorna var öppna. Bryman (2018) menar på att öppna frågor gör att respondenterna ger längre och mer tidskrävande svar när frågan saknar konkretion. Om studien hade upprepats hade vi möjligtvis valt att rikta in oss på den planerande aspekten i relation till föräldraskapet, vilket även hade påverkat intervjufrågorna och avgränsningen.

Under studiens gång genomfördes ingen respondentvalidering, trots att det ökar studiens trovärdighet (Bryman, 2018). Detta har vi inte gjort då vi i analysen främst återgett eller citerat fäderna utifrån det de själva har berättat. Vi utgick därmed från att de har fått framföra sin sociala verklighet som de själva vill och eftersom intervjuerna spelades in har vi haft möjlighet att kontakta fäderna för att ställa frågor om något upplevs otydligt i efterhand. Bryman (2018) menar även att det kan ifrågasättas huruvida respondenterna ska få validera analysen eftersom de i efterhand kan vilja göra en form av självcensur över sina uttalanden samt för att analysen inte är skriven för dem utan för andra forskare.

7 SLUTSATSER

Forskning om sociala problem handlar bland annat om att teoretisera och förstå familjeproblem, vilka kan härledas till strukturella förklaringar likväl som relationella eller individuella förklaringar (Meuwisse & Swärd, 2016). Vidare har Bekkengen (2002) konstaterat att mödrar i större utsträckning riskerar bli sjukskrivna till följd av att vara familjens projektledare och Hyllander (2018) har konstaterat att fäder som konstrueras till en andrahandsförälder löper ökad risk för fysisk och psykisk ohälsa. Vi som författare till denna studie anser att dessa fäders tankesätt och resonemang kring arbetsfördelning, ansvar och avlastning vad gäller faderskap och föräldraskap till viss del kan leda till att mödrar blir familjens projektledare och att fäder konstrueras till en andrahandsförälder. Likväl har vi

sett hur fädernas medvetenhet och engagemang för jämställdhet i föräldraskapet kan motverka denna problematik.

Vidare menar Sunesson (2016) att ett socialt problem alltid är ett kollektivt samhällsproblem som välfärdssystemet har till uppgift att påverka eller lösa. Genom att vi som författare av studien sammanlänkat fädernas resonemang om jämställdhet och maskulinitet med delaktighet och ansvar i faderskapet och föräldraskapet - synliggjordes hur det kan finnas potentiella samband mellan strukturella problem och relationella problem på individ- och familjenivå. De relationella problemen kan slutligen vara något som föräldrarna bär med sig i kontakten med socialt arbete.

Avslutningsvis menar vi som författare av denna studie på att det borde forskas mer om fädernas upplevelse av ensamhet i faderskapet till följd av ett mer jämställt tankesätt, eftersom socialarbetare inom råd- och stödverksamheter kan tänkas ha i uppgift att arbeta med denna målgrupp och detta problem.

REFERENSLISTA

- Almqvist, A-L., & Duvander, A-Z. (2014). Changes in gender equality?: Swedish fathers' parental leave, division of childcare and housework. *Journal of family studies*, 20(1), 19–27. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.5172/jfs.2014.20.1.19>
- Alvesson, M., & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion - Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Studentlitteratur AB.
- Bekkengen, L. (2002). *Man får välja: om föräldraskap och föräldraledighet i arbetsliv och familjeliv* [Doktorsavhandling, Karlstad Universitet]. Liber AB.
- Björk, S. (2018). Emotions and empathic imagination: parents relating to norms of work, parenthood and gender equality. *Families, relationships and societies*. 7(2), 171–186. <http://dx.doi.org/10.1332/204674317X14861127314323>
- Borgkvist, A., Elliott, J., Crabb, S., & Moore, V. (2020). “Unfortunately I’m a Massively Heavy Sleeper”: An Analysis of Fathers’ Constructions of Parenting. *Men and Masculinities*, 23(3–4), 680–701. <https://doi.org/10.1177/1097184X18809206>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB.
- Connell, R. (2005). *Masculinities*. Polity Press.
- Connell, R. (2008). *Maskuliniteter*. Daidalos AB.
- de Boise, S., Hearn, J. (2017). Are men getting more emotional? Critical sociological perspectives on men, masculinities and emotions. *The sociological review*, 65(4), 779–796. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1177/0038026116686500>
- Eerola, P., & Mykkänen, J. (2015). Paternal Masculinities in Early Fatherhood: Dominant and Counter Narratives by Finnish First-Time Fathers. *Journal of family issues*, 36(12), 1674–1701. <https://doi.org/10.1177/0192513X13505566>
- Esping-Andersen, G. (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton University Press.
- Flouri, E., Buchanan, A. (2003). The role of father involvement in children’s later mental health. *Journal of adolescence* 26(1), 63–78. [https://doi.org/10.1016/S0140-1971\(02\)00116-1](https://doi.org/10.1016/S0140-1971(02)00116-1)
- Forsberg, L. (2009). Managing Time and Childcare in Dual-Earner Families: Unforseen Consequences of Household Strategies. *Acta sociologica*, 52(2), 162–175. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1177/0001699309104003>
- Frisén, A., Carlsson, J., & Wängqvist, M. (2014). “Doesn’t Everyone Want That? It’s just a Given”: Swedish Emerging Adult’s Expectations on Future Parenthood and Work/Family Priorities. *Journal of Adolescent research*, 29(1), 67–88. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1177/0743558413502537>
- Försäkringskassan. (2022a, 12 maj). *Det som är bra delar man lika på*. Hämtad den 23 maj 2022 från <https://www.forsakringskassan.se/privatpers/foralder/dela-lika>
- Försäkringskassan. (2018). *Föräldraskapsideal och deras förverkligande. En forskningsrapport om föräldrars uppfattning om vad som underlättar och förhindrar ett delat föräldraskap i Sverige*. Försäkringskassan.

<https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/cd831b03-8fd4-4a75-a50b-2d27f342dbbd/foraldraskapsideal-och-deras-forverkligande-socialforsakringsrapport-2018-3.pdf?MOD=AJPERES&CVID=>

- Försäkringskassan. (2022b, 19 maj). *Vård av barn (vab)*. Hämtad den 23 maj 2022 från https://www.forsakringskassan.se/privatpers/foralder/vard_av_barn_vab
- Gruson-Wood, J., Rice, C., Haines, J., & Chapman, G-E. (2022). The emotional toll of postfeminist fatherhood. *Gender, work and organization*, 29(1), 256–272. <https://doi.org/10.1111/gwao.12712>
- Hunter, S-C., Riggs, D-W., & Augoustinos, M. (2020). Constructions of Primary Caregiving Fathers in Popular Parenting Texts. *Men and masculinities*, 23(1), 150–169. <https://doi.org/10.1177/1097184X17730593>
- Hyllander, K. (2018). *Maskulinitet och jämställt föräldraskap: arbete för pappors ökade delaktighet*. Sveriges kommuner och landsting. <https://skr.se/download/18.7c1c4ddb17e3d28cf9b9c666/1643110401037/7585-673-5.pdf>
- Johansson, T. (2011). Fatherhood in Transition: Paternity Leave and Changing Masculinities. *Journal of family communication*, 11(3), 165–180. <http://dx.doi.org.ep.bib.mdh.se/10.1080/15267431.2011.561137>
- Jämställdhetsmyndigheten. (2022b, 23 mars). *Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet*. Hämtad den 13 april från <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/jamstalldhet-i-sverige/delmål-4-jamn-fordelning-av-det-obetalda-hem-och-omsorgsarbetet/>
- Jämställdhetsmyndigheten. (u.å.). *Sverige ska vara ett jämställt land*. Hämtad den 13 april 2022 från <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/jamstalldhet-i-sverige/>
- Jämställdhetsmyndigheten. (2022a, 12 januari). *Vad är jämställdhet?* Hämtad den 18 april 2022 från <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/vad-ar-jamstalldhet/>
- Jämställ.nu. (2014). *Genus och maskulinitet*. <https://www.jamstall.nu/wp-content/uploads/2014/01/Maskulinitetsteori-pdf.pdf?fbclid=IwAR3K8YcM8HQPoLBOPOUJj8oO3o7LzR8DscBPLl4o5gcocyOKMfIICi5JI2A>
- Kaplan, D., Rosenmann, A., & Shuhendler, S. (2017). What about Nontraditional Masculinities? Toward a Quantitative Model och Therapeutic New Masculinity Ideology. *Men and masculinities*, 20(4), 393–426. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1177/1097184X16634797>
- Karlsson, G. (2019). *Det maskulina projektet: Psykoanalytiska och fenomenologiska reflektioner*. Östlings Bokförlag Symposion.
- Kaufman, G., Bernhardt, E., & Goldscheider, F. (2017). Enduring egalitarianism? Family Transitions and Attitudes Toward Gender Equality in Sweden. *Journal of family issues*, 38(13), 1878–1898. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1177/0192513X16632266>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB.

- Lewington, L., Lee, J., & Sebar, B. (2021). "I'm not Just a Babysitter": Masculinity and Men's experiences of First-Time Fatherhood. *Men and masculinities*, 24(4), 571–589.
<https://doi.org/10.1177/1097184X21993884>
- Martin Korpi, B. (2015). *Förskolan i politiken: om intentioner och beslut bakom den svenska förskolans framväxt*. Utbildningsdepartementet.
https://www.regeringen.se/4acc7c/contentassets/7d83393009994779a340d8b839e5e8ae/forskolan-i-politiken---om-intentioner-och-beslut-bakom-den-svenska-forskolans-framvaxt-u015_007.pdf
- Mattsson, T. (2021). *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis*. Gleerups.
- Meeuwisse, A., & Swärd, S. (2016). Vad är socialt arbete? I A. Meuwisse, H. Swärd, S. Sunesson & M. Knutgård (Red.), *Socialt arbete. En grundbok* (s.29-76). Natur & Kultur.
- Nationalencyklopedin. (u.å). Jämställdhet. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, maj 4, från
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/j%C3%A4mst%C3%A4lldhet>
- Nygren, K., Walsh, J., Ellingsen T, I., & Christie, A. (2019). What about the fathers? The presence and absence of the father in social work practice in England, Ireland, Norway, and Sweden - A comparative study. *Child and family social work*, 24(1), 148–155. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1111/cfs.12592>
- Offer, S., & Kaplan, D. (2021). The "New Father" Between Ideals and Practices: New Masculinity Ideology, Gender Role Attitudes, And Father's Involvement in Childcare. *Social problems*, 68(4), 986–1009.
<https://doi.org/10.1093/socpro/spab015>
- Skatteverket. (2022, 3 februari). *Vad är vårdnad?* Hämtad den 25 april 2022 från
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.4/378057.html>
- Statistiska centralbyrån (SCB). (2022). *En fråga om tid – En studie av kvinnor och mäns tidsanvändning 2021*. Statistiska centralbyrån.
https://scb.se/contentassets/4e98132bob784a01b6e4762e909a6fa2/le0103_2021a01_br_lebr2202.pdf
- Sunesson, S. (2016). Socialt arbete som internationellt forskningsområde. I A. Meuwisse, H. Swärd, S. Sunesson & M. Knutgård (Red.), *Socialt arbete. En grundbok* (s.146-159). Natur & Kultur.
- Svensson, P. (2019). *Diskursanalys*. Studentlitteratur AB. Tjänstemännens centralorganisation (TCO). (2020). *Får tjänstemännen ihop livspusslet?* Stockholm: Tjänstemännens centralorganisation.
https://www.tco.se/globalassets/2020/rapporter/tco_rapport_livspusslet_webb.pdf

BILAGA A: MISSIVBREV

Hej!

Vi heter Josefine Hedin och Ronja Dörögrip. Vi läser sjätte terminen på socionomprogrammet på Mälardalens universitet och genomför just nu en studie inom ramen för vår uppsats. Studien handlar om hur fäder ser på sitt faderskap mot bakgrund av att Sverige betraktas som ett av världens mest jämställda länder. Vi är därför intresserade av att höra om Dina erfarenheter, tankar, känslor och åsikter om hur det är att vara pappa och hur du ser på jämställdhet i föräldraskapet.

Vi vill undersöka detta genom en intervjustudie och söker därför Dig som är pappa och vårdnadshavare till ett eller flera barn, samt är sammanboende med barnet/barnens mamma. Barnen är inte äldre än 12 år och har som lägsta ålder hunnit börja på förskolan.

Intervjun beräknas ta 30–45 minuter. Den kommer att spelas in och våra ljudinspelningar kommer enbart att vara tillgängliga för oss som uppsatsskrivare samt vår handledare. Intervjun kommer även att transkriberas till textformat och lagras digitalt fram tills dess att uppsatsen är godkänd. Därefter kommer både ljudinspelningarna samt transkriberingarna att raderas. Den godkända uppsatsen kommer att finnas tillgänglig på databasen Diva för läsning.

Vi arbetar enligt Vetenskapsrådets fyra etiska forskningsprinciper. Det betyder bland annat att dina personuppgifter inte kommer att spridas och det insamlade materialet kommer enbart att användas till studiens ändamål. All information som skulle kunna avslöja din identitet t.ex. namn, yrke och bostadsort kommer att avidentifieras. Deltagandet är helt frivilligt. Om du inte vill svara på någon av våra frågor är du fri att avstå. Likväl kan du pausa eller avbryta din medverkan i intervjun när som helst om så önskas.

Intervjun kan antingen ske genom att vi ses på en lämplig eller önskad plats som du själv väljer, eller via ett videosamtal om så önskas. Det finns även möjlighet för oss att boka grupprum på Mälardalens universitet i Eskilstuna eller Västerås för intervjuerna.

Din medverkan vore till stor hjälp för oss! Om Du är intresserad och kan tänka dig att medverka, kontakta oss på;

Mejl: rdp19001@student.mdu.se eller jhn19008@student.mdu.se

Vår handledare är Anna-Lena Almqvist.

Mejl: anna-lena.almqvist@mdu.se

Med vänlig hälsning

Josefine Hedin & Ronja Dörögrip

BILAGA B: INTERVJUGUIDEN

Intervjuguide

Basfrågor:

- Var bor du?
- Hur ser din familjesituation ut? (Antal barn? Ålder på barn? Skola? Förskola? Kön på barnen?)
- Vad är din partners huvudsakliga sysselsättning? (arbetar, studerar, föräldraledig, arbetslös)
- Vilken är din huvudsakliga sysselsättning? (arbetar, studerar, föräldraledig, arbetslös)
- Vilken är din högsta avslutade utbildning?
- Hur gammal är du?

Semistrukturerade intervjufrågor:

-Vad innebär det för dig att vara pappa? (Egna uppfattningar och allmänna uppfattningar. Kan vara både utifrån barnperspektiv och partner-perspektiv. Vad gör du rent konkret i vardagen? Vad är viktigt? Är något mindre viktigt? Hur vill du vara som pappa till dina barn? Hur vill du bli beskriven som pappa av dina barn när de är vuxna?)

-Upplever du att det finns normer eller fördomar om hur pappor är?
Om ja - Vad handlar de om? Tycker du att de hänger ihop/finns ett samband med normer och fördomar om vad som anses manligt? Har det påverkat dig? Om ja - Har det hindrat dig från att vara den pappa du vill vara? Om inte - vad har möjliggjort att du kunnat frikoppla dig från det?)

Om nej: gå in på nästa frågeställning som handlar om övrig inspiration

-Har du inspirerats av någon eller influerats av något i ditt faderskap? (Manliga förebilder? Kvinnliga förebilder? På vilket sätt? Finns det förutfattade meningar om faderskap och manlighet? Hur har de påverkat dig?)

-Vad innebär det för dig att vara en jämställd förälder?
(Vad gör du? Vad tar du ansvar för/hur fördelar ni ansvaret? Hur ser du på jämställdhet och fördelning av vardagssysslor som t.ex. tvätt, städ, matlagning, inköp, nattning osv? Vad prioriterar du? Vad bortprioriterar du? Finns det förutfattade meningar om jämställdhet? Vad har bemötandet varit från din omgivning när du gjort de val du gjort?)

-Är jämställdhet något du strävar efter? (Det kan vara både i din parrelation och/eller i din barnuppfostran. Om ja - Kan det vara svårt att alltid uppnå jämställdhet? På vilket sätt? Hur löser du/ni det? Om nej - Vad är anledningen till det?)

Bonusfråga i mån av tid:

-Vad anser du är det bästa med att vara pappa? (Varför är det så? Vad känner du då?)

-Vad anser du att det finns för utmaningar med att vara pappa? (Vilka är de? När uppstår dem? Går de att lösa/på vilket sätt löser du dem? Om nej - hur kommer det sig?)

